

บัญชีรายชื่อหนังสือเวียน ระเบียบ และคำสั่งต่าง ๆ

สำนักงานจัดการที่ดินของรัฐ

ประจำปี พ.ศ. ๒๕๔๘

| ลำดับที่ | ๑. เลขที่หนังสือเวียน<br>ระเบียบ คำสั่ง<br>๒. ลงวัน เดือน ปี       | ชื่อเรื่อง                                                                                                                                                             | หน้า |
|----------|--------------------------------------------------------------------|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ๑.       | ที่ นร ๐๕๐๑ /๐๐๓๒                                                  | ขอคัดค้านผลการพิจารณาขอออกหนังสือสำคัญ                                                                                                                                 |      |
| ๒.       | ถว. ๗ ม.ค. ๔๘<br>ด่วนที่สุด<br>ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว๓๔๕<br>ถว. ๑ ก.พ. ๔๘ | สำหรับที่หลวงหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองชลบุรี<br><br>ชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบ<br>กระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชน<br>ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗ |      |
| ๓.       | ด่วนที่สุด<br>ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว๓๑๕<br>ถว. ๑๐ มี.ค. ๔๘                | การจัดที่ดินสาธารณประโยชน์ตามนโยบายแก้ไข<br>ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการเพื่อแก้ไข<br>ปัญหาที่ดินทำกิน                                                           |      |
| ๔.       | ด่วนที่สุด<br>ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว๕๒๘<br>ถว. ๒๘ มี.ค. ๔๘                | นโยบายขุดลอกแหล่งน้ำเพื่อแก้ไขปัญหากล้ง                                                                                                                                |      |
| ๕.       | ด่วนที่สุด<br>ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๑๖๔๕๓<br>ถว. ๓ มิ.ย. ๔๘              | การจัดที่ดินสาธารณประโยชน์ตามนโยบายแก้ไข<br>ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ เพื่อแก้ไข<br>ปัญหาที่ดินทำกิน                                                          |      |
| ๖        | ด่วนที่สุด<br>ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๑๗๒๓๘<br>ถว ๑๓ มิ.ย. ๔๘              | แนวทางการจัดความยากจนด้านการออกเอกสาร<br>สิทธิการจัดที่ดินทำกิน และการรวานแก้ง                                                                                         |      |
| ๗.       | ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว๑๘๘๒๗<br>ถว. ๒๔ มิ.ย. ๔๘                            | การปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของ<br>แผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน                                                                                      |      |
| ๘.       | ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว๒๐๗๔๓<br>ถว. ๗ ก.ค. ๔๘                              | ยืนยันแนวทางปฏิบัติในการก่อสร้างหรือการ<br>ดำเนินกิจกรรมตามแนวชายแดน                                                                                                   |      |

| ลำดับที่ | ๑. เลขที่หนังสือเวียน<br>ระเบียบ คำสั่ง<br>๒. ลงวัน เดือน ปี | ชื่อเรื่อง                                                                                                                                 | หน้า |
|----------|--------------------------------------------------------------|--------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|------|
| ๙.       | ด่วนที่สุด<br>ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๒๔๔๘<br>ทว. ๓ ศ.ค. ๔๘          | การแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ                                                                                                         |      |
| ๑๐.      | ด่วนที่สุด<br>ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๒๕๕๕<br>ทว ๑๕ ก.ย. ๔๘          | นโยบายขุดลอกแหล่งน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง                                                                                                 |      |
| ๑๑.      | ด่วนที่สุด<br>ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๓๔๒๖๘<br>ทว ๘ พ.ย. ๔๘          | การจัดองค์กรการบริหาร เพื่อสนับสนุนการ<br>ดำเนินงานการรวนแก้ง                                                                              |      |
| ๑๒.      | ด่วนที่สุด<br>ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๓๕๓๑<br>ทว. ๒๑ พ.ย. ๔๘         | มาตรการป้องกัน แก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และ<br>การฟื้นฟูพื้นที่ขุดลอก ตัก และคูทราย                                                         |      |
| ๑๓.      | ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๔๐๑๔<br>ทว. ๒๕ พ.ย. ๔๘                       | การจัดที่ดินตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดิน<br>ของรัฐ กรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อ<br>แก้ไขปัญหาความยากจน ปีงบประมาณ ๒๕๔๕ |      |
| ๑๔.      | ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๓๘๘๔๑<br>ทว. ๒๕ ธ.ค. ๔๘                      | ซักซ้อมความเข้าใจวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับทบทวนการเมือง<br>หรือส่วนราชการขอใช้ที่ดินของรัฐ เพื่อประโยชน์ใน<br>ราชการ                            |      |

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๓๔๕

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัยยาศรั กทม. ๑๐๒๐๐

๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๘

เรื่อง ชักซ้อมความเข้าใจเกี่ยวกับระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๗

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๓๕๐๕ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๗

ตามที่ได้แจ้งเวียนระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ พ.ศ. ๒๕๔๕ พร้อมทั้งสรุปสาระสำคัญในทางปฏิบัติตามระเบียบฯ ให้จังหวัดทุกจังหวัดทราบนั้น ปรากฏว่า บางจังหวัดยังถือปฏิบัติตามระเบียบฯ ดังกล่าวคลาดเคลื่อน ดังนั้นเพื่อให้ แนวทางปฏิบัติเป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงมหาดไทยจึงขอชักซ้อมความเข้าใจว่า ในการนำที่ดินมาอนุญาตนั้น ต้องปรากฏว่าเป็นที่ดินแปลงที่อยู่ในแผนปฏิบัติการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ และกรมที่ดินได้พิจารณาคัดเลือกที่ดินแปลงดังกล่าวเข้าร่วมโครงการแล้ว ซึ่งระเบียบฯ ดังกล่าว มีสาระสำคัญดังต่อไปนี้

๑. คุณสมบัติของที่ดินที่นำมาอนุญาตตามระเบียบฯ คือ ที่ดินของรัฐประเภทพลเมืองใช้ร่วมกัน ซึ่งพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว และมีผู้เข้าครอบครองใช้ประโยชน์

สำหรับที่ดินที่จะนำมาดำเนินการอนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์นั้น ต้องปรากฏว่าเป็นที่ดินแปลงที่อยู่ในแผนการปฏิบัติการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน และกรมที่ดินได้พิจารณาคัดเลือกที่ดินแปลงดังกล่าวเข้าร่วมโครงการฯ แล้ว

๒. คุณสมบัติของผู้ที่ได้รับอนุญาต ตามนัยหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๓๒๖๔ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ กำหนดไว้ดังนี้

๒.๑ บุคคลสัญชาติไทย และเป็นผู้ยากจน

๒.๒ มีความประสงค์ที่จะได้รับการจัดที่ดินโดยจะต้องไม่มีที่ดินทำกินเป็นของตนเอง หรือมีแต่น้อยไม่เพียงพอ

๒.๓ มีความสามารถและตั้งใจที่จะประกอบอาชีพทางการเกษตร

๒.๔ มีคุณสมบัติอื่นตามกฎหมาย หรือระเบียบที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ดินที่จะดำเนินการ

๒.๕ เป็นผู้มิถูกลำเนาอยู่ในท้องที่ที่จะดำเนินการ เว้นแต่หากมีที่ดินเหลือเพียงพอจะได้

พิจารณาจัดให้บุคคลต่างท้องที่ตามลำดับความเหมาะสม

๓. การออกหนังสืออนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามระเบียบฯ มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๓.๑ หนังสืออนุญาตจะออกให้ครอบครัวละไม่เกิน ๑๕ ไร่ ถ้าหากครอบครัวใช้ประโยชน์ในที่ดินอยู่แล้วเกิน ๑๕ ไร่ ให้ปรับลดส่วนที่เกินเพื่อพิจารณาให้รายอื่น เช่น ครอบครัวที่ ๒ หรือครอบครัวที่ ๓ ตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดในการลงทะเบียน

๓.๒ หนังสืออนุญาตให้ออกตามแบบท้ายระเบียบฯ โดยให้จังหวัดเบิกจ่าย แบบพิมพ์จากกรมที่ดิน ส่วนการควบคุมการอนุญาตและจัดเก็บแบบพิมพ์หนังสืออนุญาตให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ค่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๓๕๐๕ ลงวันที่ ๒๑ ตุลาคม ๒๕๔๗

๓.๓ ระยะเวลาในการอนุญาตคราวละ ๕ ปี โดยเริ่มนับตั้งแต่วันที่พนักงานเจ้าหน้าที่กำหนดในหนังสืออนุญาต ส่วนการนับระยะเวลาให้นับตามบทบัญญัติในประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ มาตรา ๑๕๓/๓ เช่น การอนุญาต ๕ ปี วันเริ่มต้นคือ ๑ มกราคม ๒๕๔๗ วันสิ้นสุดคือ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๕๑ เป็นต้น

๔. กรณีผู้รับอนุญาตถึงแก่กรรม ตามระเบียบฯ ข้อ ๑๕ กำหนดว่า ผู้รับอนุญาตตามระเบียบฯ จะโอนสิทธิให้แก่ผู้อื่นไม่ได้ เนื่องจากเป็นสิทธิเฉพาะตัว เพียงแต่ระเบียบกำหนดให้ทายาทโดยธรรมของผู้รับอนุญาตที่ถึงแก่กรรมมีสิทธิที่จะขอใช้ที่ดินนั้นก่อนบุคคลอื่นโดยให้แจ้งความประสงค์ขอใช้ประโยชน์ในที่ดินแปลงดังกล่าวได้เป็นการชั่วคราวภายใน ๙๐ วัน นับแต่ผู้รับอนุญาตถึงแก่กรรม

กรณีทายาทไม่แจ้งภายในกำหนดดังกล่าว ให้ถือว่า ทายาทนั้นไม่ประสงค์จะใช้สิทธิในการขอใช้ประโยชน์ในที่ดินให้เจ้าหน้าที่เรียกคืนหนังสืออนุญาตเพื่อทำการยกเลิกและให้คณะกรรมการฯ มีคำสั่งให้บุคคลที่ครอบครองที่ดินออกจากที่ดินแปลงดังกล่าวโดยกำหนดระยะเวลาความเห็นสมควร และ คณะกรรมการฯ สามารถนำที่ดินไปพิจารณาอนุญาตให้บุคคลที่มีสิทธิในลำดับต่อไปใช้ประโยชน์ได้

กรณีทายาทแจ้งความประสงค์ขอใช้ประโยชน์ในที่ดินภายในกำหนด ทายาทสามารถ ที่จะครอบครองทำประโยชน์ต่อเนื่องได้จนกว่าจะมีคำสั่งจากคณะกรรมการฯ โดยให้คณะกรรมการฯ

พิจารณาคุณสมบัติของทายาทตามระเบียบที่เกี่ยวข้องกำหนด หากปรากฏว่าทายาทเป็นผู้มีสิทธิได้รับอนุญาต ให้พนักงานเจ้าหน้าที่ออกหนังสืออนุญาตตามแบบท้ายระเบียบฯ มีกำหนดคราวละ ๕ ปี นับแต่วันอนุญาต

๕. การเรียกเก็บค่าตอบแทนจากการอนุญาตตามนัยมาตรา ๕ ทวิ ซึ่งต้องมีการออกข้อบัญญัติ จังหวัดเพื่อเรียกเก็บค่าตอบแทน โดยต้องคำนึงถึงวัตถุประสงค์ของการอนุญาต ซึ่งเป็นการ แก้ไขปัญหาความยากจน ค่าตอบแทนจึงควรกำหนดในอัตราที่ต่ำ ส่วนการเรียกเก็บค่าตอบแทนในการอนุญาตให้ เรียกเก็บเป็นการล่วงหน้าและเรียกเก็บเป็นรายปี โดยเมื่อเจ้าหน้าที่เรียกให้ผู้รับอนุญาตมารับหนังสืออนุญาต จะต้องเรียกเก็บค่าตอบแทนไว้ล่วงหน้า เนื่องจากการป้องกันการออกหนังสืออนุญาตโดยไม่ได้รับค่าตอบแทน และปีต่อไปให้จังหวัดเรียกค่าตอบแทนเมื่อหนังสืออนุญาตครบกำหนดหนึ่งปี ทั้งนี้ถือปฏิบัติโดยอนุโลม ตามนัยหนังสือ กรมการปกครอง ที่ มท ๐๔๐๕/ว ๓๑๗ ลงวันที่ ๑๑ เมษายน ๒๕๖๒

๖. การยกเลิกหรือเพิกถอนหนังสืออนุญาต จะกระทำได้อดังนี้

๖.๑ ผู้รับอนุญาตถึงแก่กรรมโดยทายาทโดยธรรมไม่ยื่นความประสงค์ขอใช้ประโยชน์ ในที่ดินตามระยะเวลาที่ระเบียบฯ กำหนดให้เจ้าหน้าที่ยกเลิกหนังสืออนุญาต โดยหมายเหตุในต้นฉบับและเรียกคืน หนังสืออนุญาตฉบับผู้รับอนุญาตมาทำการหมายเหตุด้วย

๖.๒ ผู้รับอนุญาตแจ้งความประสงค์ที่จะไม่ใช้ประโยชน์ในที่ดินที่ได้รับอนุญาตให้พนักงาน เจ้าหน้าที่เรียกคืนหนังสืออนุญาตเพื่อหมายเหตุยกเลิก พร้อมต้นฉบับ

๖.๓ ผู้รับอนุญาตไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขที่ระบุไว้ในหนังสืออนุญาต ไม่ปฏิบัติตามคำสั่ง ของพนักงานเจ้าหน้าที่ หรือขาดคุณสมบัติที่จะได้รับอนุญาตตามที่กฎหมายหรือระเบียบฯ กำหนด ให้ คณะกรรมการฯ พิจารณาเพื่อเพิกถอนการอนุญาต และให้พนักงานเจ้าหน้าที่เรียกคืนหนังสือ อนุญาตเพื่อหมายเหตุการยกเลิก พร้อมต้นฉบับ

การเพิกถอนการอนุญาตสามารถพิจารณาเพิกถอนได้ทั้งหมดหรือเพียงบางส่วน แล้วแต่ คณะกรรมการฯ เห็นสมควร เมื่อยกเลิกหรือเพิกถอนแล้วให้เจ้าหน้าที่ดินดังกล่าวมาพิจารณาอนุญาตให้กับบุคคลที่มีสิทธิ รับอนุญาตในลำดับต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **ศิระ แสงมณี**

(นายศิระ แสงมณี)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมที่ดิน สำนักงานจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐-๒๖๒๒-๓๔๖๕

โทรสาร ๐-๒๖๒๒-๑๘๔๐

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๗๑๕

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัยยาศรั กทม. ๑๐๒๐๐

๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘

เรื่อง การจัดที่ดินสาธารณะประโยชน์ตามนโยบายแก้ไขปัญหาดังกล่าวและความยากจนเชิงบูรณาการ เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๓๒๖๔ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งให้จังหวัดสำรวจแปลงที่ดินสาธารณะประโยชน์ในพื้นที่ เพื่อดำเนินการจัดที่ดินตามนโยบายแก้ไขปัญหาดังกล่าวและความยากจนเชิงบูรณาการ ในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ โดยได้ กำหนดหลักเกณฑ์ในการสำรวจที่ดินสาธารณะประโยชน์ไว้ประการหนึ่งว่า ที่สาธารณะประโยชน์ดังกล่าวจะต้องไม่อยู่ใน พื้นที่ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมหรือพื้นที่ป่าความละเอียดแล้ว นั้น

จากรายงานผลการสำรวจที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่จังหวัดจัดส่งไปนั้น ปรากฏว่า ที่ สาระประโยชน์ส่วนมากมีสภาพพื้นที่ที่เหมาะสมและมีการบุกรุกที่ดิน ซึ่งอยู่ในหลักเกณฑ์ที่จะนำมาดำเนินการ ตามนโยบายฯ แต่ด้วยข้อจำกัดของที่ดินที่ตั้งอยู่ในพื้นที่ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน กรมที่ดินจึงไม่ อาจพิจารณานำที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวมาดำเนินการได้ ทำให้เกิดผลกระทบต่อการดำเนินงานตาม แผนปฏิบัติการฯ

ดังนั้น เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา กรมที่ดินจึงได้หารือทางปฏิบัติต่อสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อ เกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ซึ่งได้รับแจ้งว่า ในท้องที่อำเภอที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินครอบคลุมทั้ง อำเภอ หากมีที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่ยังไม่มีการเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกัน และ ส.ป.ก. ยังไม่มี การนำมา ดำเนินการ ก็ยังเป็นที่ดินอยู่ในอำนาจหน้าที่และการดูแลของหน่วยงานที่มีอำนาจโดยตรง ส.ป.ก. จึงไม่ขัดข้องใน การที่ดินกรมที่ดินจะดำเนินการ อย่างไรก็ตาม หากภายหลังปรากฏว่ามีความเห็นในระดับจังหวัด (องค์การบริหารส่วน ตำบลหรือสภาตำบล อำเภอ และจังหวัด) เห็นชอบว่าเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกันแล้ว และให้นำมาปฏิรูปที่ดิน ส.ป.ก. ก็สามารถนำมาดำเนินการได้ แต่การที่จะนำที่ดินมาดำเนินการนั้นขึ้นอยู่กับข้อเท็จจริงเป็นกรณี ๆ ไป ซึ่งชอบที่ จะต้องประสานงานกันในแต่ละพื้นที่ต่อไป เพื่อมิให้เกิดความซ้ำซ้อน อนึ่ง ขณะนี้ ส.ป.ก. มีนโยบายที่จะ ดำเนินการปรับปรุงแนวเขตปฏิรูปที่ดินครอบคลุมทั้งอำเภอ รวม ๒๕๔ อำเภอ ซึ่งหากมีการดำเนินการแล้วเสร็จ ที่ สาระประโยชน์เหล่านั้น ก็จะอยู่นอกเขตปฏิรูปที่ดิน

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว เพื่อให้การดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ สัมฤทธิ์ผลและ  
เป็นไปตามเป้าหมายที่กำหนด ขอให้จังหวัดสำรวจแปลงที่ดินสาธารณประโยชน์ซึ่งตั้งอยู่ในท้องที่ที่มีพระราช  
กฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดิน แต่อยู่นอกเขตพื้นที่ดำเนินการเป็นการเพิ่มเติม (ทั้งนี้ เขตปฏิรูปที่ดินดังกล่าว  
จะต้องมีใช้พื้นที่จำแนกออกจากเขตป่าไม้ เพื่อให้ ส.ป.ก. นำมาดำเนินการ) หากที่ดินสาธารณประโยชน์แปลงใด  
มีความเหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการ ให้รายงานการสำรวจพร้อมทั้งจัดทำประมาณการต่าง ๆ ตามแบบที่ระบุไว้ใน  
หนังสือที่อ้างถึง ส่งให้กรมที่ดินภายในวันที่ ๓๑ มีนาคม ๒๕๕๘

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **ศิวัะ แสงมณี**

(นายศิวัะ แสงมณี)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน กรมที่ดิน (ศดจ.ทด.)

สำนักงานจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. / โทรสาร ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒

โทร.(มท) ๕๐๘๐๑ – ๑๒ ต่อ ๓๖๓

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๕๒๘

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัยยงค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๘ มีนาคม ๒๕๕๘

เรื่อง นโยบายชุดลอกแหล่งน้ำเพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับการชุดลอกแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์  
ที่ดินเงิน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๕๕๕ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย ตัวอย่างโครงการชุดลอกแหล่งน้ำ

ตามที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการชุดลอกแหล่งน้ำ  
สาธารณประโยชน์ เพื่อแก้ไขปัญหาภัยแล้ง หรือป้องกันน้ำท่วม โดยให้กรมที่ดินเป็นเจ้าของเรื่องความละเอียด  
ตามที่แจ้งแล้ว นั้น

กรณีการแก้ไขปัญหาภัยแล้งหรือการป้องกันน้ำท่วมนี้ ถือเป็นนโยบายเร่งด่วนของรัฐบาลที่จะต้อง  
ดำเนินการเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่ประสบปัญหา โดยแนวทางตามนัยดังกล่าวข้างต้น สามารถ  
กระทำได้ ดังนี้

๑. กรณีจำเป็นเร่งด่วน เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหา นายอำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มี  
อำนาจดำเนินการว่าจ้างเอกชนทำการชุดลอกแหล่งน้ำไปพลางก่อน แล้วจึงเสนอเรื่องให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่อ  
ทราบ ภายใน ๑๕ วัน นับแต่วันว่าจ้าง

๒. กรณีไม่จำเป็นเร่งด่วน เพื่อเป็นการป้องกัน ให้จังหวัดถือปฏิบัติตามนัยระเบียบฯ และ  
หนังสือเวียนดังกล่าวข้างต้นโดยเคร่งครัด

ดังนั้น เพื่อให้การชุดลอกแหล่งน้ำ สามารถถือปฏิบัติได้อย่างเป็นรูปธรรม เกิดประสิทธิภาพ และ  
เป็นการแก้ไขปัญหาอย่างบูรณาการ จึงให้จังหวัดจัดทำโครงการนำร่อง ทั้งในกรณี

จำเป็นเร่งด่วน และกรณีไม่จำเป็นเร่งด่วน เพื่อถือเป็นแนวทางปฏิบัติในภาพรวมทั้งจังหวัด ซึ่งกระทรวงมหาดไทย ได้จัดทำตัวอย่างโครงการชุดลอก เพื่อให้จังหวัดพิจารณาจัดทำให้เหมาะสมกับสภาพพื้นที่ ตามรายละเอียดที่ส่งมา พร้อมนี้ เสร็จแล้วให้รายงานกระทรวงมหาดไทยทราบโดยด่วน

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **เสริมศักดิ์ พงษ์พานิช**

(นายเสริมศักดิ์ พงษ์พานิช)

รัฐมนตรีช่วยว่าการฯ ปฏิบัติราชการแทน

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทย

กรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐-๒๖๒๒-๓๔๖๕ มท.๕๐๘๐๑ – ๑๒ คอ ๓๖๕

โทรสาร. ๐-๒๖๒๒-๑๘๔๐

**โครงการขุดลอก (ชื่อแหล่งน้ำ)**  
**ของ(ชื่อหน่วยงานเจ้าของโครงการ)**

ตำบล.....อำเภอ.....จังหวัด.....

---

**หลักการและเหตุผล** เนื่องจาก (ชื่อแหล่งน้ำ) ซึ่งตั้งอยู่บริเวณหมู่ที่.....ตำบล.....  
อำเภอ..... จังหวัด..... ได้ตื้นเขิน ทำให้น้ำไหลไม่สะดวก เป็นอุปสรรคต่อการเดินเรือ  
สัญจรไปมาของราษฎร และ/หรือไม่สามารถเก็บกักน้ำในปริมาณมากพอ เพื่อไว้ใช้ในฤดูแล้งประกอบกับเมื่อถึงฤดูฝน  
ฝนตกหนัก ทำให้ (ชื่อแหล่งน้ำ) ซึ่งมีสภาพตื้นเขิน ไม่สามารถระบายน้ำลงแม่น้ำได้ดี ดังนั้นจึงมีความ  
จำเป็นต้องทำการขุดลอก (ชื่อแหล่งน้ำ) เพื่อเป็นการแก้ไขปัญหาดังกล่าว อันเป็นการสอดคล้องกับนโยบายของ  
รัฐบาล เรื่องการแก้ไขหรือบรรเทาความเดือดร้อนของราษฎรที่เกิดจากภัยแล้งและ/หรือน้ำท่วมได้อย่างรวดเร็ว มี  
ประสิทธิภาพ และทันเหตุการณ์

**วัตถุประสงค์**

๑. เพื่อฟื้นฟูสภาพของ (ชื่อแหล่งน้ำ) ไม่ให้มีการตื้นเขิน
๒. เพื่อให้การคมนาคมสะดวก
๓. เพื่อเป็นแหล่งกักเก็บน้ำไว้ใช้ในฤดูแล้ง
๔. เพื่อให้เกิดการระบายน้ำที่ดีเมื่อถึงฤดูฝน
๕. เพื่อเป็นการป้องกันน้ำท่วม

**เป้าหมาย** เพื่อให้ราษฎรที่อยู่ในบริเวณใกล้เคียง (ชื่อแหล่งน้ำ) มีสภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี  
ประกอบอาชีพเกษตรกรรมได้ผลผลิตมากขึ้น มีน้ำสะอาดเพื่อใช้อุปโภคและบริโภคตลอดปี

**สถานที่ดำเนินการ** พื้นที่ดำเนินการอยู่บริเวณ (ชื่อแหล่งน้ำ) หมู่ที่.....ตำบล.....  
อำเภอ.....จังหวัด.....

**แบบในการขุดลอก** ขุดลอก (ชื่อแหล่งน้ำ) บริเวณกิโลเมตรที่.....ถึง.....หมู่ที่.....ตำบล.....  
.....อำเภอ.....จังหวัด.....ความกว้างที่จะทำการขุดลอก  
ประมาณ.....เมตร ยาวประมาณ.....เมตร ลึกประมาณ.....เมตร ความลาดเอียง  
ประมาณ.....เมตร (ตามแบบพิมพ์เขียวที่แนบมาพร้อมนี้)

วิธีดำเนินการขุดลอก ใช้รถแม็คโครและแรงงานคนในการดำเนินการขุดลอก

ระยะเวลาในการดำเนินการ เริ่มตั้งแต่วันที่..... เดือน..... พ.ศ..... ถึงวันที่.....  
เดือน..... พ.ศ. ....

ปริมาณกรวด หิน ดิน ทราย การขุดลอกดังกล่าว คาดว่าจะได้รับปริมาณกรวด หิน ดิน ทราย  
ประมาณ..... ลูกบาศก์เมตร

วิธีการกรวด หิน ดิน ทราย ๑. นำไปเป็นประโยชน์ในทางราชการ  
๒. ใช้จ่ายเป็นค่าจ้างแก่ผู้ขุดลอก

ผู้ที่จะดำเนินการขุดลอก ๑. ผู้เสนอโครงการดำเนินการด้วยตนเอง  
๒. ผู้เสนอโครงการจะทำการจัดจ้างตามระเบียบพัสดุฯ  
๓. ให้ประชาชนขุดลอกโดยนำ กรวด หิน ดิน ทราย ไปใช้ประโยชน์ได้

ผู้รับผิดชอบโครงการ (ชื่อหน่วยงานเจ้าของโครงการ)

ลงชื่อ.....ผู้เสนอโครงการ  
(.....)

ลงชื่อ.....ผู้อนุมัติ  
(.....)

(สำเนา)

ที่ นร ๐๕๐๑ / ๐๐๓๒

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

๑ ถนนพระอาทิตย์ เขตพระนคร

กรุงเทพฯ ๑๐๒๐๐

๓ มกราคม ๒๕๕๘

เรื่อง ขอคัดค้านผลการพิจารณาขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงหน้าที่ว่าอำเภอเมืองชลบุรี

เรียน อธิบดีกรมที่ดิน

อ้างถึง หนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ด่วนที่สุด ที่ นร ๐๕๐๖/ป ๑๖๓๖

ลงวันที่ ๑๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๗

สิ่งที่ส่งมาด้วย บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง การขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงสำหรับที่ดินที่ได้ถมขึ้นจากทะเลหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองชลบุรี

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ขอหารือเกี่ยวกับการคัดค้านผลการพิจารณาขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงสำหรับที่ดินที่ได้ถมขึ้นจากทะเลหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองชลบุรี และสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้ขอให้กระทรวงมหาดไทย (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมที่ดินและอำเภอเมืองชลบุรี) กระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี) และผู้แทนเทศบาลเมืองชลบุรี เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริง นั้น

บัดนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๓) ได้พิจารณาข้อหารือดังกล่าว และมีความเห็นปรากฏตามบันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่ได้ส่งมาด้วยนี้ อนึ่ง สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาได้แจ้งผลการพิจารณาไปยังสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีเพื่อทราบตามระเบียบด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) พรทิพย์ จาละ

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักอำนวยการ

โทร. ๐-๒๒๒๒-๐๒๐๖-๕ ต่อ ๑๐๓,๒๔๑

สำนักหลักนิติบัญญัติ

โทร. ๐-๒๒๒๒-๐๒๐๖-๕ ต่อ ๒๒๑,๒๓๒

โทรสาร. ๐-๒๒๒๓-๖๓๘๐

[www.krisdika.go.th](http://www.krisdika.go.th)

บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

เรื่อง การขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงสำหรับที่ดินที่ได้ถมขึ้นจากทะเลหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองชลบุรี

กระทรวงมหาดไทยได้มีหนังสือ ที่ มท ๐๕๑๑.๔/๓๐๒๖๗ ลงวันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๗

ถึงสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา สรุปความได้ว่า จังหวัดชลบุรีได้มีหนังสือ ที่ ชบ ๐๐๒๒/๑๕๖๕๔ ลงวันที่ ๖ สิงหาคม ๒๕๔๔ แจ้งกรมที่ดินว่า กระทรวงมหาดไทย (อำเภอเมืองชลบุรี) ได้ยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแปลง “ที่สาธารณประโยชน์หน้าที่ว่าการอำเภอเมืองชลบุรี” ตามหนังสือ

ที่ ชบ ๐๑๒๐/๖๐๕๒ ลงวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๑ ซึ่งเป็นที่ดินที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจ ที่ออกกำลังกายและเล่นกีฬา ผลการรังวัดได้เนื้อที่ประมาณ ๑๕ ไร่ ๓๖ ตารางวา ในระหว่างการประกาศแจกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง สำนักงานเทศบาลเมืองชลบุรี ได้มีหนังสือ ค่วนมาก ที่ ชบ ๕๒๐๐๖/๒๕๓๐ ลงวันที่ ๑๘ ธันวาคม ๒๕๔๑ คัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง โดยอ้างว่าที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ในความดูแลของเทศบาลเมืองชลบุรี และสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคที่ ๖ สาขาชลบุรี ได้มีหนังสือ ที่ กค ๐๕๑๓.๑/๐๔๗ ลงวันที่ ๒ กุมภาพันธ์ ๒๕๔๒ คัดค้านการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง โดยอ้างว่าที่ดินแปลงดังกล่าวอยู่ในความดูแลของเจ้าท่า จังหวัดชลบุรีจึงได้หารือแนวทางปฏิบัติว่าในกรณีเช่นนี้พนักงานเจ้าหน้าที่จะดำเนินการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงให้ผู้ขอหรือสมควรจะพิจารณาอย่างไร กรมที่ดินได้พิจารณาตอบข้อหารือจังหวัดชลบุรีว่า นายอำเภอมีหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๕๔๗ นายอำเภอจึงสามารถยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง ตามมาตรา ๘ ตรี แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน สำนักงานเทศบาลเมืองชลบุรีได้คัดค้านผลการพิจารณาของกรมที่ดินดังกล่าวว่า ข้อมูลที่นำมาพิจารณาไม่ถูกต้องตามข้อเท็จจริงระเบียบกฎหมายไม่สอดคล้องกับความเห็นสำนักงานอัยการสูงสุดและคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ กรมที่ดินได้พิจารณาและมีหนังสือแจ้งสำนักงานเทศบาลเมืองชลบุรียืนยันความเห็นเดิม ต่อมาสำนักงานเทศบาลเมืองชลบุรีได้มีหนังสือขอให้กรมที่ดินพิจารณาทบทวนอีกครั้ง

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้วเห็นว่า ที่ดินที่ขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงเป็นที่ดินที่เกิดจากเทศบาลเมืองชลบุรีทำการถมทะเล เป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตามความเห็นคณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) เมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ๒๕๓๗

ส่งพร้อมหนังสือ ที่ นร ๐๕๐๑/๐๐๓๐ ลงวันที่ ๗ มกราคม ๒๕๔๘ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกามีถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

นายอำเภอเป็นผู้ดูแลรักษาและใช้ประโยชน์ในที่ดินอันเป็นสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๔๘/๒๕๑๖ ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน ๒๕๑๖ นายอำเภอจึงสามารถยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้ แต่เมื่อเทศบาลเมืองชลบุรีมีความเห็นว่าที่ดินบริเวณพิพาทอยู่ในความดูแลรักษาของเทศบาลเมืองชลบุรี ตามมาตรา ๕๓ (๕) แห่งพระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. ๒๔๕๖ และตามข้อ ๕ (๒) แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ และเจ้าทำภูมิกาคที่ ๖ มีความเห็นว่า การถมทะเลไม่ว่าจะทำได้โดยพลการหรือโดยได้รับอนุญาตตามกฎหมาย ก็ไม่เป็นผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงสภาพทางกฎหมายของทะเลที่ถูกถมซึ่งเป็นพื้นที่ทะเลอยู่ในความดูแลของเจ้าทำตามมาตรา ๑๑๗ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ นายอำเภอไม่สามารถนำที่ดินดังกล่าวไปขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้

กรณีจึงเป็นเรื่องโต้แย้งระหว่างส่วนราชการ และได้มีการประชุมปรึกษาหารือร่วมกันระหว่างส่วนราชการที่มีหน้าที่รับผิดชอบหรือรักษาการตามกฎหมายแล้ว แต่มีความเห็นไม่เป็นไปในแนวทางเดียวกัน กระทรวงมหาดไทยจึงขอหารือว่า ที่ดินบริเวณหน้าที่ว่าการอำเภอเมืองชลบุรีที่เกิดจากการถมทะเล หน่วยงานใดมีหน้าที่ดูแลรักษา และนายอำเภอซึ่งมีอำนาจในการดูแลรักษาที่ดินสาธารณประโยชน์ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ สามารถยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงได้หรือไม่

คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) ได้พิจารณาปัญหาข้อหารือของกระทรวงมหาดไทย โดยมีผู้แทนกระทรวงมหาดไทย (กรมที่ดินและอำเภอเมืองชลบุรี) ผู้แทนกระทรวงคมนาคม (สำนักงานปลัดกระทรวงและกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี) และผู้แทนเทศบาลเมืองชลบุรี เป็นผู้ชี้แจงข้อเท็จจริงแล้ว เห็นควรกำหนดประเด็นการพิจารณาเป็น ๒ ประเด็น ดังนี้

ประเด็นที่หนึ่ง พื้นที่ดินที่เกิดจากการที่เทศบาลเมืองชลบุรีได้ดำเนินการถมดินลงในทะเล หน่วยงานใดจะมีหน้าที่ดูแลที่ดินดังกล่าว ซึ่งในประเด็นนี้ คณะกรรมการกฤษฎีกา (ที่ประชุมใหญ่กรรมการร่างกฎหมาย) ได้เคยวินิจฉัยกรณีที่ดินใต้ทะเลจะเป็นที่ดินประเภทใดและเมื่อมีการถมขึ้นแล้วจะเป็นที่ดินประเภทใดในเรื่องเสร็จที่ ๑๔๑/๒๕๓๗<sup>๑</sup> ว่า “ทะเลในอาณาเขตของประเทศไทยย่อมเป็นที่ซึ่งประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันในการคมนาคมและการประมง

---

<sup>๑</sup> บันทึก เรื่อง สภาพทางกฎหมายของพื้นที่ดินที่ได้ถมขึ้นจากทะเล ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๑๓๔ กุมภาพันธ์ ๒๕๓๗ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

ดังนั้น ทะเลจึงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามมาตรา ๑๓๐๔<sup>๒</sup> (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และความเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินของทะเลนี้รวมถึงที่ดินที่อยู่ใต้ทะเลด้วย เพราะเป็นองค์ประกอบของความป็นทะเลด้วยกัน ซึ่งสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นเป็นทรัพย์สินของรัฐที่กฎหมายกำหนดให้มีไว้ใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน สาธารณสมบัติของแผ่นดินต่าง ๆ จึงต้องคงสภาพเดิมไว้ตามที่กฎหมายกำหนดจะนำไปใช้เพื่อการอื่นใดมิได้ เว้นแต่เป็นการใช้ “ชั่วคราว” ที่ไม่ทำลายวัตถุประสงค์ของการจัดให้มีสาธารณสมบัติของแผ่นดินดังกล่าวขึ้น ทั้งนี้ ตามหลักกฎหมายในเรื่องสาธารณสมบัติของแผ่นดินดังจะเห็นได้ว่ามาตรา ๑๓๐๕<sup>๓</sup> แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ บัญญัติห้ามมิให้โอนสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เว้นแต่จะเป็นไปตามอำนาจแห่งบทกฎหมาย ทั้งนี้ เพื่อให้คงสภาพความเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินไว้ตามวัตถุประสงค์ตลอดไป เมื่อกฎหมายกำหนดหลักไว้ เช่นนี้ การที่มีผู้ใดถมพื้นที่ดินในทะเลขึ้นโดยพลการก็ดี หรือโดยได้รับอนุญาตตามมาตรา ๑๑๗<sup>๔</sup> หรือมาตรา ๑๑๘<sup>๕</sup> แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย พระพุทธศักราช ๒๔๕๖ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทย (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ อันเป็นการอนุญาตให้ใช้ประโยชน์ในทะเลเพื่อเอกชนบางคนเป็นการ “ชั่วคราว” ก็ดี จึงไม่มีผลให้เกิดการ

<sup>๒</sup> มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดิน โดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อมและโรงทหารสำหรับราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทโธปกรณ์

<sup>๓</sup> มาตรา ๑๓๐๕ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้ เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา

“ มาตรา ๑๑๗ ห้ามมิให้ผู้ใดปลูกสร้างอาคารหรือสิ่งอื่นใดลงล้าเข้าไปเหนือน้ำ ในน้ำ และใต้น้ำ ของแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ ทะเลสาบ อันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกัน หรือทะเลภายในน่านน้ำไทย หรือบนชายหาดของทะเลดังกล่าว เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า

หลักเกณฑ์และวิธีการในการอนุญาตให้เป็นไปตามที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยกฎกระทรวงดังกล่าวจะต้องระบุลักษณะของอาคารและการล่งล้าที่ฟังอนุญาตได้ไว้ให้ชัดเจนพร้อมทั้งระยะเวลาที่จะต้องพิจารณาอนุญาตให้แล้วเสร็จด้วย

เมื่อผู้ขออนุญาตยื่นคำขอถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการและลักษณะที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงตามวรรคสองแล้ว เจ้าท่าต้องอนุญาตภายในระยะเวลาที่กำหนดในกฎกระทรวงดังกล่าว

“ มาตรา ๑๑๘ ห้ามมิให้ผู้ใดเท ทิ้ง หรือทำด้วยประการใด ๆ ให้หิน กรวด ทราย ดิน โคลน อับเฉา สิ่งของหรือสิ่งปฏิกูลใด ๆ ขกเว้นน้ำมันและเคมีภัณฑ์ ลงในแม่น้ำ ลำคลอง บึง อ่างเก็บน้ำ หรือทะเลสาบอันเป็นทางสัญจรของประชาชนหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันหรือทะเลภายในน่านน้ำไทย อันจะเป็นเหตุให้เกิดการตื้นเขิน ตกตะกอนหรือสกปรก เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ผู้ใดฝ่าฝืนต้องระวางโทษจำคุกไม่เกินหกเดือน หรือปรับไม่เกินหนึ่งหมื่นบาท หรือทั้งจำทั้งปรับ และต้องชดเชยเงินค่าใช้จ่ายที่ต้องเสียในการขจัดสิ่งเหล่านั้นด้วย

เปลี่ยนแปลงฐานะทางกฎหมายของทะเลที่ถูกถมแต่อย่างใด ทะเลที่ถูกถมยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทสำหรับพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ต่อไปเช่นเดิม”

กรณีตามข้อหาหรือ พื้นที่ดินที่ได้จากการถมทะเลดังกล่าวยังคงมีฐานะเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินประเภทพลเมืองใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ต่อไปไม่เปลี่ยนแปลง ส่วนหน่วยงานใดจะมีอำนาจและหน้าที่ในการดูแลรักษาสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันนั้น เห็นว่าเป็นเรื่องที่จะต้องพิจารณาตามบทบัญญัติของกฎหมายแต่ละฉบับที่แบ่งเขตอำนาจให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐตามความมุ่งหมายหรือเจตนารมณ์ของกฎหมายต่างกันไป สำหรับกรณีที่ข้อหาเรื่องนี้มีปัญหาว่า กรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี (กรมเจ้าท่า (เดิม) ) เทศบาลเมืองชลบุรี หรืออำเภอเมืองชลบุรี เป็นผู้มีอำนาจ และหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณะ ดังกล่าว ซึ่งคณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๗) เห็นว่า พระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยพุทธศักราช ๒๔๕๖ มีจุดมุ่งหมายที่จะควบคุมการเดินเรือหรือการสัญจรทางน้ำให้เป็นระเบียบเรียบร้อย ตลอดจนควบคุมมิให้มีการกระทำใด ๆ ที่อาจจะเป็นการกีดขวางหรือเป็นอันตรายต่อการเดินเรือ หรือการสัญจรทางน้ำของประชาชน ไม่ว่าการกระทำนั้นจะมีขึ้นในบริเวณท้องน้ำ ในบริเวณที่ดินที่จมอยู่ใต้น้ำตลอดเวลา หรือในบริเวณที่ดินซึ่งจมอยู่ใต้น้ำในขณะที่น้ำขึ้นและอยู่เหนือในขณะน้ำลงหากมีการปลูกสร้างโดยไม่ได้รับอนุญาตจากกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ผู้ฝ่าฝืนจะได้รับโทษทางอาญาและถูกบังคับให้รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างตามกฎหมาย และเมื่อใดที่พื้นน้ำซึ่งประชาชนใช้ในการสัญจรทางน้ำนั้นเกิดจากการตื้นเขินขึ้นทั้งหมดหรือบางส่วนตามธรรมชาติ โดยมีผลทำให้พื้นที่ส่วนดังกล่าวไม่มีสภาพเป็นพื้นน้ำที่ประชาชนใช้สำหรับสัญจรทางน้ำได้อีก พื้นที่ส่วนที่ดินนั้นย่อมพ้นจากสภาพการเป็น “ทางน้ำ” และไม่อยู่ในขอบเขตความรับผิดชอบดูแลของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีตามมาตรา ๑๑๑ แห่งพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฯ (ฉบับที่ ๑๔) พ.ศ. ๒๕๓๕ อีกต่อไป และเช่นเดียวกันกับการดำเนินการถมทะเลของเทศบาลเมืองชลบุรี พื้นที่ดินที่เกิดจากการถมทะเลย่อมพ้นจากสภาพการเป็น “ทางน้ำ” จึงไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีอีกอย่างใดก็ดี แม้ว่าที่ดินดังกล่าวจะพ้นจากสภาพการเป็นทางน้ำ ซึ่งกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีมีหน้าที่รักษาตามพระราชบัญญัติการเดินเรือในน่านน้ำไทยฯ แล้วก็ตาม ทางน้ำหรือทะเลที่ถูกถมก็ยังคงเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันอยู่ต่อไป มิได้เปลี่ยนแปลงหรือสิ้นสภาพไปด้วยตราใดที่ยังไม่มีการถอนสภาพที่ดินนั้นจากการเป็น “สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน” ตามมาตรา ๘<sup>๖</sup> วรรคสอง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ซึ่งแก้ไขเพิ่มเติมโดย

---

<sup>๖</sup> มาตรา ๘ บรรดาที่ดินทั้งหลายอันเป็นสาธารณะสมบัติของแผ่นดิน หรือเป็นทรัพย์สินของแผ่นดินนั้น ถ้าไม่มีกฎหมายกำหนดไว้เป็นอย่างอื่น ให้อธิบดีมีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษา และดำเนินการคุ้มครองป้องกันได้ตามควรแก่กรณี อำนาจหน้าที่ดังว่านี้ รัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้ก็ได้

ที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือเป็นที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมือง อาจถูกถอนสภาพหรือโอนไปเพื่อใช้ประโยชน์อย่างอื่น หรือนำไปจัดเพื่อประชาชนได้ ในกรณีดังต่อไปนี้

ประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๓๓๔ ลงวันที่ ๑๓ ธันวาคม พ.ศ. ๒๕๑๕ ที่ดินนั้นก็ยังคงมีสภาพเป็น “สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน” อยู่ตราบนั้นและอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของนายอำเภอแห่งท้องที่ตามมาตรา ๑๒๒<sup>๓</sup> แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่พระพุทธศักราช ๒๔๕๗ ประกอบกับมาตรา ๖๒<sup>๔</sup> แห่งพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๓๔ และโดยที่การเปลี่ยนแปลงผู้มีอำนาจหน้าที่ในการดูแลรักษาจากกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวีไปยังนายอำเภอเป็นไปโดยผลของกฎหมายจึงไม่ต้องดำเนินการในทางกฎหมายอย่างใดอีก

ส่วนในปัญหาว่า เทศบาลเมืองชลบุรีจะมีอำนาจและหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณะหรือไม่ นั้น โดยที่คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๑) ได้เคยวินิจฉัยเกี่ยวกับอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาที่สาธารณะ ในเรื่องเสร็จที่ ๑๖๘ / ๒๕๔๔<sup>๕</sup> ว่า

---

(ต่อจากเชิงอรรถที่ ๖)

(๑) ที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ถ้าทบวงการเมือง รัฐวิสาหกิจหรือเอกชนจัดหาที่ดินมา ให้พลเมืองใช้ร่วมกันแทนแล้ว การถอนสภาพหรือโอนให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ แต่ถ้าพลเมืองได้เลิกใช้ประโยชน์ในที่ดินนั้น หรือที่ดินนั้นได้เปลี่ยนสภาพไปจากการเป็นที่ดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน และมีได้ตกไปเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ใดตามอำนาจกฎหมายอื่นแล้ว การถอนสภาพให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

(๒) ที่ดินที่ใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ หรือที่ดินที่ได้หวงห้ามหรือสงวนไว้ตามความต้องการของทบวงการเมืองใด ถ้าทบวงการเมืองนั้นเลิกใช้หรือไม่ต้องการหวงห้ามหรือสงวนต่อไป เมื่อได้มีพระราชกฤษฎีกาถอนสภาพแล้ว คณะรัฐมนตรีจะมอบหมายให้ทบวงการเมืองซึ่งมีหน้าที่เป็นผู้ใช้หรือจัดหาประโยชน์ก็ได้ แต่ถ้าจะโอนต่อไปยังเอกชน ให้กระทำโดยพระราชบัญญัติ และถ้าจะนำไปจัดเพื่อประชาชนตามประมวลกฎหมายนี้หรือกฎหมายอื่น ให้กระทำโดยพระราชกฤษฎีกา

การตราพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกาตามวรรคสอง ให้มีแผนที่แสดงเขตที่ดิน แนบท้ายพระราชบัญญัติหรือพระราชกฤษฎีกานั้นด้วย

<sup>๓</sup> มาตรา ๑๒๒ ที่อันเป็นสาธารณประโยชน์ คือ ที่เลี้ยงปศุสัตว์ที่จัดไว้สำหรับราษฎรไปรวมเลี้ยงด้วยกัน เป็นต้น ตลอดจนถนนหนทาง และที่อย่างอื่นซึ่งเป็นของกลางให้ราษฎรใช้ได้ด้วยกัน เป็นหน้าที่ของกรมการอำเภอจะต้องคอยตรวจตรารักษาอย่าให้ผู้ใดเกิดขึ้นเอาไปเป็นอาณาประโยชน์แต่เฉพาะตัว

<sup>๔</sup> มาตรา ๖๒ ในอำเภอหนึ่ง มีนายอำเภอคนหนึ่งเป็นหัวหน้าปกครองบังคับบัญชาบรรดาข้าราชการในอำเภอ และรับผิดชอบงานบริหารราชการของอำเภอ

นายอำเภอสังกัดกระทรวงมหาดไทย

บรรดาอำนาจและหน้าที่เกี่ยวกับราชการของกรมการอำเภอหรือนายอำเภอซึ่งกฎหมายกำหนดให้กรมการอำเภอ และนายอำเภอมีอยู่ ให้โอนไปเป็นอำนาจและหน้าที่ของนายอำเภอ

<sup>๕</sup> บันทึกสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เรื่อง อำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการดูแลรักษาที่สาธารณะ ส่งพร้อมหนังสือสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา ที่ นร ๐๖๐๑/๐๓๑๔ ลงวันที่ ๒๒ มีนาคม ๒๕๔๔ ถึงสำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรี

“แม้มาตรา ๑๖ (๒๙) <sup>๑๑</sup> แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๔๒ จะกำหนดให้เป็นอำนาจและหน้าที่ของเทศบาลเมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลในการดูแลรักษาที่สาธารณะ แต่เมื่ออำนาจดังกล่าวเป็นอำนาจที่เข้าซ้อนระหว่างรัฐและองค์การปกครองท้องถิ่น การที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นจะมีอำนาจได้จะต้องได้รับการถ่ายโอนมาตรา ๓๐ (๑) (ก) <sup>๑๒</sup> แห่งพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ และกำหนดขอบเขตความรับผิดชอบตามมาตรา ๓๐ (๒) <sup>๑๓</sup> เสียก่อน” ดังนั้น คณะกรรมการกฤษฎีกา (คณะที่ ๙) จึงเห็นว่า ในระหว่างที่ยังมิได้มีการถ่ายโอนอำนาจดังกล่าว อำนาจและหน้าที่ในการดูแลรักษาที่สาธารณะคงอยู่ในความรับผิดชอบของนายอำเภอแห่งท้องถิ่นนั้นตามกฎหมาย

ประเด็นที่สอง นายอำเภอซึ่งมีอำนาจและหน้าที่ในการดูแลรักษาที่ดินสาธารณะประโยชน์ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พระพุทธศักราช ๒๔๕๙ จะสามารถยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินแปลงดังกล่าวได้หรือไม่ เห็นว่า โดยที่พื้นที่ดินแปลงที่เป็นปัญหาที่เกิดจากการถมขึ้นจากทะเลนั้น คงมีฐานะเป็นที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันอยู่ต่อไป และข้อ ๑ <sup>๑๔</sup> แห่งกฎกระทรวง ฉบับที่ ๒๖ (พ.ศ. ๒๕๑๖)

---

<sup>๑๑</sup> มาตรา ๑๖ ให้เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลมีอำนาจและหน้าที่ในการจัดระบบการบริการสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นของตนเองดังนี้

๑๓๑

๑๓๑

(๒๙) การดูแลรักษาที่สาธารณะ

๑๓๑

๑๓๑

<sup>๑๒</sup> มาตรา ๓๐ แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการดังนี้

(๑) ให้ดำเนินการถ่ายโอนภารกิจการให้บริการสาธารณะที่รัฐดำเนินการอยู่ในวันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในกำหนดเวลา ดังนี้

(ก) ภารกิจที่เป็นการดำเนินการเข้าซ้อนระหว่างรัฐและองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นหรือภารกิจที่รัฐจัดให้บริการในเขตขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น ให้ดำเนินการให้เสร็จสิ้นภายในสี่ปี

๑๓๑

๑๓๑

<sup>๑๓</sup> มาตรา ๓๐ แผนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ดำเนินการดังนี้

๑๓๑

๑๓๑

(๒) กำหนดขอบเขตความรับผิดชอบในการให้บริการสาธารณะของรัฐและขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองตามอำนาจและหน้าที่ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัตินี้ให้ชัดเจน โดยในระยะแรกอาจกำหนดภารกิจขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นให้แตกต่างกันได้ โดยให้เป็นไปตามความพร้อมขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่ง ซึ่งต้องพิจารณาจากรายได้และบุคลากรขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น จำนวนประชากร ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ตลอดจนคุณภาพในการให้บริการที่ประชาชนจะได้รับ ทั้งนี้ ต้องไม่เกินระยะเวลาสิบปี

๑๓๑

๑๓๑

<sup>๑๔</sup> ข้อ ๑ ทบวงการเมืองผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันหรือใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ ประสงค์จะมีหนังสือสำคัญสำหรับที่ดินแปลงใด ให้แสดงความประสงค์ต่ออธิบดี

ออกตามความในพระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. ๒๔๕๗ กำหนดให้ทบวงการเมืองผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นผู้แสดงความประสงค์ต่ออธิบดีกรมที่ดินในการขอให้มึหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง สำหรับที่ดินดังกล่าว และโดยที่กระทรวงมหาดไทยเป็นผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๔๔ ประกอบกับกระทรวงมหาดไทยได้เคยมีคำสั่งกระทรวงมหาดไทย ที่ ๕๔๘ / ๒๕๑๖ เรื่อง มอบหมายการดำเนินการขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ลงวันที่ ๒๖ พฤศจิกายน พ.ศ. ๒๕๑๖ มอบหมายให้นายอำเภอซึ่งที่ดินตั้งอยู่เป็นผู้มีอำนาจดำเนินการแทนเกี่ยวกับการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงในที่ดิน ดังนั้น นายอำเภอแห่งท้องที่ซึ่งที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินตั้งอยู่จึงยังมีอำนาจยื่นคำขอออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงต่อไป จนกว่าจะมีการถ่ายโอนภารกิจดังกล่าวให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

(ลงชื่อ) **พรทิพย์ จาละ**

(คุณพรทิพย์ จาละ)

เลขาธิการคณะกรรมการกฤษฎีกา

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา

มกราคม ๒๕๔๘

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๑๖๔๕๓

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กทม.๑๐๒๐๐

๓ มิถุนายน ๒๕๔๘

เรื่อง การจัดที่ดินสาธารณะประโยชน์ตามนโยบายแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ เพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินทำกิน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๓๒๖๔ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗

ตามที่ได้แจ้งให้จังหวัดจัดทำโครงการตามแผนนโยบายการบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน โดยให้ประมาณการค่าใช้จ่ายส่งกรมที่ดินเพื่อจะได้จัดสรรเงินงบประมาณให้จังหวัดดำเนินการต่อไป นั้น

เนื่องจากกรมที่ดินได้รับการประสานจากบางจังหวัดว่า ในการดำเนินการตามโครงการดังกล่าว นอกจากจะมีค่าใช้จ่ายในการรังวัดและการจัดทำสาธารณูปโภคแล้ว ยังมีความจำเป็นต้องใช้จ่ายเงินงบประมาณในการเข้าไปสำรวจและประสานงานในพื้นที่ รวมทั้งค่าใช้จ่ายอื่นๆที่จำเป็น และค่าเบี้ยประชุมคณะกรรมการพิจารณาเพื่ออนุญาตให้ประชาชนใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามมาตรา ๕ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน

กรมที่ดินได้พิจารณาแล้วเห็นว่า มีงบประมาณเพียงพอที่จะจัดสรรไปให้จังหวัด จึงขอให้จังหวัดจัดทำประมาณการเพื่อเป็นค่าใช้จ่ายดังกล่าวส่งไปด้วย โดยให้ปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการเบิกจ่ายเบี้ยเลี้ยงเดินทางและค่าเช่าที่พักในการเดินทางไปราชการ พ.ศ. ๒๕๓๔ และพระราชกฤษฎีกาเบี้ยประชุมกรรมการ พ.ศ. ๒๕๔๗ ทั้งนี้ให้พิจารณาตามที่มีความจำเป็นจะต้องใช้จ่ายจริงเท่านั้น สำหรับจังหวัดที่จัดส่งโครงการไปโดยมิได้จัดทำประมาณการข้างต้นไปด้วย หากเห็นว่ามีความจำเป็น ก็ขอให้จัดทำประมาณการส่งไปเป็นการเพิ่มเติมโดยด่วนด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) บัญญัติ จันทน์เสนะ

(นายบัญญัติ จันทน์เสนะ)

อธิบดีกรมที่ดิน

ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร./โทรสาร ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒ โทร.(มท) ๕๐๘๐๑-๑๒ ต่อ ๓๖๗,๓๖๕

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๑๗๒๓๘

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กทม.๑๐๒๐๐

๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๘

เรื่อง แนวทางการจัดความยากจนด้านการออกเอกสารสิทธิการจัดที่ดินทำกินและการรวนแก้ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. สรุปประเด็นนโยบายของนายกรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการจัดความยากจนด้านการออกเอกสารสิทธิ การจัดที่ดินทำกิน และการรวนแก้ง

๒. คู่มือแนวทางการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการที่สาธารณประโยชน์ จำนวน ๑ เล่ม

ด้วยนายกรัฐมนตรีได้มอบประเด็นนโยบาย เรื่อง แนวทางการจัดความยากจนด้านการออกเอกสารสิทธิ การจัดที่ดินทำกิน และการรวนแก้ง เมื่อวันที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๕๘ ณ ตึกสันติไมตรี (หลังใน) ทำเนียบรัฐบาล ซึ่งข้อสั่งการประการหนึ่งคือ มอบหมายให้หน่วยงานที่รับผิดชอบในการจัดที่ดินจัดที่ดินการรวนแก้งด้านที่ดิน ร่วมกับทีมงานการรวนแก้งของอำเภอ รายละเอียดปรากฏตามสรุปประเด็นนโยบายของนายกรัฐมนตรีที่ส่งมาพร้อมนี้

กรมที่ดินพิจารณาแล้ว เห็นว่าการจัดการรวนแก้งของจังหวัดและอำเภอเป็นภารกิจที่จะต้องดำเนินการในพื้นที่อย่างต่อเนื่อง มีประสิทธิภาพ และเพื่อให้เป็นไปตามข้อสั่งการของนายกรัฐมนตรีขอได้โปรดกำชับให้เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด/สาขา เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ และเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องให้การสนับสนุนและร่วมมือกับทีมงานการรวนแก้งของจังหวัดและอำเภออย่างเต็มกำลังความสามารถ รวมทั้งชี้แจงแนวทางการดำเนินการตามคู่มือแนวทางการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) บัญญัติ จันทน์เสนะ

(นายบัญญัติ จันทน์เสนะ)

อธิบดีกรมที่ดิน

ศตจ.ทค.

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร./โทรสาร ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒ โทร.(มท) ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๗,๓๖๘

(สำเนา)

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ สำนักงานเลขาธิการกรม ฝ่ายช่วยอำนวยการนักบริหารโทร. ๐ – ๒๒๒๑ - ๑๘๒๕(๔๑๕,๒๒๒)

ที่ มท ๐๕๐๑.๒/ ๕๒๓๕

วันที่ ๓ มิถุนายน ๒๕๔๘

เรื่อง แนวทางการจัดความยากจนด้านการออกเอกสารสิทธิการจัดที่ดินทำกินและการวางแผน

เรียน อธิบดี

ตามที่กรมที่ดินได้เข้าร่วมประชุมหารือเพื่อขอความเข้าใจและจัดเตรียมข้อมูลที่จะนำเสนอแนวทางการดำเนินงานตามนโยบายของรัฐบาลเกี่ยวกับการจัดที่ดินทำกิน การออกเอกสารสิทธิและการวางแผน เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ เวลา ๑๔.๓๐ น. ณ ตึกสันติไมตรี (หลังใน) ทำเนียบรัฐบาล นั้น

สำนักงานเลขาธิการกรม ได้สรุปประเด็นนโยบายของนายกรัฐมนตรี เรื่อง แนวทางการจัดความยากจนด้านการออกเอกสารสิทธิ การจัดที่ดินทำกิน และการวางแผน ที่เกี่ยวข้องกับการกิจของกรมที่ดิน ดังนี้

๑. การตรวจสอบกรณีการนำเสนอข่าวของสถานีโทรทัศน์ ITV เกี่ยวกับการบุกรุกและออกเอกสารสิทธิที่ดินบริเวณเขาแหลม จังหวัดตราด

๒. การดำเนินโครงการออกเอกสารสิทธิที่ดินทั่วประเทศให้ได้ทุกตารางนิ้ว

๓. การแก้ไขปัญหาการออกเอกสารสิทธิที่ดินของจังหวัดกาญจนบุรีซึ่งเป็นจังหวัดนำร่อง

๔. การใช้งบประมาณเพื่อบูรณาการดำเนินงานด้านเทคนิคเกี่ยวกับการออกเอกสารสิทธิตามแผนงานของกรมที่ดิน

๕. การบริหารจัดการการใช้ประโยชน์ที่ดินของรัฐเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการ

๖. การจัดเตรียมหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับผู้ว่าราชการจังหวัด นายอำเภอ เกี่ยวกับการจัดที่ดิน รวมทั้งการจัดทำคู่มือ และจัดตั้ง Call Center ของหน่วยงานจัดที่ดิน

๗. จัดทีมงานการวางแผนด้านที่ดิน ร่วมกับทีมงานการวางแผนของอำเภอ

สำนักงานเลขาธิการกรม พิจารณาแล้ว เห็นควรแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดำเนินการ ดังนี้

๑. ผู้ตรวจราชการกรมที่ดิน สำนักงานเลขาธิการกรม และจังหวัดตราด ดำเนินการตาม ๑ แล้วรายงานให้กรมที่ดินทราบ

๒. สำนักมาตรฐานการออกหนังสือสำคัญ ดำเนินการตาม ๒, ๓

๓. กองแผนงาน ดำเนินการตาม ๔

๔. สำนักจัดการที่ดินของรัฐ ดำเนินการตาม ๕, ๖

๕. ศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจน กรมที่ดิน (ศตจ.ทด.) ดำเนินการตาม ๗ โดยให้ประสานจังหวัดเพื่อจัดเตรียมความพร้อมและเข้าร่วมการวางแผนกับอำเภอ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และเห็นควรแจ้งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

(ลงชื่อ) นายธรรมศักดิ์ ชนะ

(นายธรรมศักดิ์ ชนะ)

เลขาธิการกรม

**สรุปประเด็นนโยบายของนายกรัฐมนตรี**  
**เรื่อง แนวทางการจัดความยากจนด้านการออกเอกสารสิทธิ**  
**การจัดที่ดินทำกิน และการาวานแก้ง**  
**เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒ มิถุนายน ๒๕๔๘ เวลา ๑๔.๓๐ น.**  
**ณ ตึกสันติไมตรี (หลังใน) ทำเนียบรัฐบาล**  
**\*\*\*\*\***

**๑. หนี้สินภาคประชาชน**

- การโอนหนี้ในระบบเข้าสู่ระบบ ที่มีปัญหาหลักทรัพย์ค้ำประกัน ขอให้ ธกส. ออมสิน ฯลฯ พิจารณาลักษณะจัดตั้งคล้าย บริษัทบริหารสินทรัพย์ (บยส.) โดยการค้ำประกัน ครั้งหนึ่ง ให้ญาติพี่น้องค้ำประกันตนเอง อีกครั้งหนึ่ง ให้รัฐเป็นผู้ค้ำประกัน และให้พิจารณาเป็นรายกรณี

**๒. เอกสารสิทธิ**

- ขอให้กรมที่ดิน และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมตรวจสอบกรณีเป็นข่าวทาง ITV ที่เขาแหลม จังหวัดตราด ขอให้จัดการกับทั้งเจ้าหน้าที่และคนที่ไปบุกรุกป่าอย่างจริงจัง
- การแก้ไขปัญหาความยากจน ส่วนใหญ่มีปัญหาคนฉวยโอกาส
  - คนจนผู้ยากไร้ - ใช้หลักเมตตาธรรม อย่าใช้หลักกฎหมายแต่ต้องมีกติกา
  - คนฉวยโอกาส - ใช้หลักกฎหมายอย่างเข้มงวด ใครจะอ้างว่าเป็นพรรคพวกกับผู้ใหญ่ในรัฐบาล ไม่ต้องสนใจ
- ต้องการเห็นประเทศไทยมีเอกสารสิทธิที่ดินทุกตารางนิ้ว
- การดำเนินงานของจังหวัดกาญจนบุรี ซึ่งเป็นจังหวัดนำร่องการแก้ไขปัญหาที่ดิน มี ส.ส. แจ้งว่ายังไม่ค่อยคืบหน้า
- แผนงานของกรมที่ดิน ขอให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้อง และสำนักงานประมาณ ร่วมหารือในรายละเอียดเพื่อบูรณาการการดำเนินงานด้านเทคนิคให้ได้ข้อยุติอีกครั้งหนึ่งว่า จะต้องใช้งบประมาณเป็นวงเงินเท่าไร

### ๓. ที่ดินทำกิน

- ผู้ลงทะเบียนที่ยากจนที่ขอที่ดินและที่อยู่อาศัย ให้ดำเนินการแก้ไขปัญหาควทุกข์กันไป
- การตรวจสอบ Demand ด้านที่ดิน และการ Matching กับ Supply ให้ดำเนินการไปทั่วประเทศ แต่ให้ทำในพื้นที่นำร่อง จังหวัดละ ๑ อำเภอ ๑ แปลง
- การจัดที่ดินให้ อย่าใจดีแต่แรก ให้ที่ดินแปลงใหญ่ อย่างการทำเกษตรประณีต เนื้อที่ ๑ ไร่ก็เพียงพอ ปัญหาคือได้ที่ดินแล้วจะไปทำอะไร เป้าหมายขอให้พอกินพอใช้ ยังไม่ต้องขยายไปถึงเกษตรอุตสาหกรรม
- ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาหาว่าในจังหวัดมีที่ดินที่ใดบ้าง และนำไปทดลองจัด ให้แก่ผู้ลงทะเบียนที่ยากจน ต้องลองทำ ไม่ลองไม่รู้ และจะให้เห็นความหลากหลาย (Learning by Doing) แล้วนำมาปรับปรุงขยายผล ระบบราชการต้องไม่มี Border ling ใช้หลัก Area Approach และมีการปรึกษาหารือกันในรูปแบบคณะกรรมการ ให้ทุกส่วนราชการ องค์กรปกครองท้องถิ่น และภาคเอกชน ทุกภาคส่วนเข้าไปช่วยแก้ไข ปัญหาความยากไร้ให้แก่ผู้ลงทะเบียน
- การบริหารจัดการแหล่งน้ำมีทั้งมิติของ Micro และ Macro ในมิติของ Micro ให้ทำไปก่อน เว้นแต่ทำแล้วขัดแย้งกับ Micro
- การจัดหา Supply ที่ดินแปลงว่างของ ส.ป.ก. ที่ดินสาธารณสมบัติ ไม่ควรตกไปอยู่กับนายทุน ที่แปลงใดต้องซื้อคืน ให้จัดซื้อ ที่แปลงใดต้องยึดคืน ให้ยึด รวมทั้งต้องใช้ระบบภาษีอัตราก้าวหน้า ซึ่งให้กระทรวงการคลังเร่งดำเนินการหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ใครมีที่ดินแล้วปลูกต้นไม้ใหญ่ รัฐให้ Credit ภาษีได้ ให้หน่วยงานที่ดูแลที่ดินทุกหน่วยงาน ระดมสำรวจที่ดินทุกแปลง ให้รู้ได้ว่าจะจัดหาที่ดิน เพื่อนำมาแก้ไข ปัญหาให้แก่ผู้ลงทะเบียนที่ยากจน
- ที่ราชพัสดุในวนที่ทหารครอบครองใช้ประโยชน์ ในส่วนที่ไม่จำเป็น ให้กรมธนารักษ์ขอคืนได้
- ต้องการให้ที่ดินของประเทศได้ใช้ประโยชน์สูงสุดทุกตารางเมตร ให้คนยากจนที่ครอบครองที่ดินอยู่แล้ว มีความมั่นคง ขอให้ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัดสำรวจดูในทุกพื้นที่ และจัดให้แก่ผู้ลงทะเบียนต่อไปโดยจัดเนื้อที่ให้เท่าที่จำเป็น การครอบครองที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิคนจนที่ครอบครองจำนวนน้อย ให้สิทธิไป คนที่ครอบครองจำนวนมาก ต้องลดทอนลง
- ให้หน่วยงานจัดที่ดินทุกหน่วยงาน จัดเตรียมหลักสูตรที่จะฝึกอบรมให้ความรู้แก่ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ ทำให้เข้าใจง่าย และแจกเป็นคู่มือ รวมทั้งให้จัดตั้ง Call Center ให้คำปรึกษาแนะนำแก่จังหวัดต่าง ๆ

#### ๔. การรวนแก้งน

- ทีมงานการรวนแก้งนของอำเภอ ต้องหาคำล้งเสริมของเจ้าหน้าที่ที่ร่วมทีม ด้าน ที่ดิน แรงงาน พัฒนาฝีมือแรงงาน เกษตร มีผู้ว่าราชการเป็นแม่ทัพ มี ผบ.ที่ดิน ผบ.พัน แรงงาน เข้าบูรบโจมตึพื้นที่ทำสงครามกับความยากจน ตามหลักพิชัยสงคราม
- การจัดการรวนแก้งนให้ลงไปพบประชาชนเป็นทีม ไปทีละอำเภอ เป็นรายครัวเรือน และจัดให้มีการสรุปผลแต่ละเดือน จัดการรวนฯ ไปได้จำนวนเท่าใด และจำแนก ข้อมูลแต่ละรายไว้ แยกประเภท จะได้ Profile แต่ละคน ดำเนินการให้ความ ช่วยเหลือ และติดตามเยี่ยมเยือนทุกครอบครัวว่าการพัฒนาขึ้นหรือไม่ คาดว่าทำ อย่างนี้ ภายใน ๔ ปี สามารถแก้ไขปัญหความยากจนได้
- การรวนแก้งน เปรียบเสมือนการเชื่อมโยงใน ๓ ระดับ  
นายอำเภอ - เจ้าภาพระดับพื้นที่  
ผู้ว่าราชการจังหวัด+องค์กรปกครองท้องถิ่น - เจ้าภาพระดับท้องถิ่น  
รัฐมนตรีส่วนราชการต่างๆ - เจ้าภาพระดับชาติ  
มีการดำเนินงานเชื่อมโยงทั้ง Function Agenda และ Area

-----

ศตจ.มท.(ฝ่ายข้อมูลและประมวลผล)  
ส่วนยุทธศาสตร์ความมั่นคงภายใน สนผ.สป.  
๒ มิ.ย. ๒๕๔๘/๑๕.๓๐

(สำเนา)

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๑๘๘๒๓

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๔ มิถุนายน ๒๕๔๘

เรื่อง การปฏิบัติเกี่ยวกับที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย

คณะที่ ๒ ครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๘ เมื่อวันที่ ๑๐/๒๕๔๘ เมื่อวันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘

ด้วยกรมที่ดินได้นำร่างพระราชบัญญัติโอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินเสนอต่อกระทรวงมหาดไทยเพื่อพิจารณาตรวจร่าง โดยมีข้อเท็จจริงว่า เดิมทางราชการได้ขอให้เจ้าของที่ดินอุทิศที่ดินให้แก่ทางราชการเพื่อเป็นถนนสาธารณะ โดยเจ้าของที่ดินได้จดทะเบียนอุทิศที่ดินให้แก่ทางราชการตามวัตถุประสงค์เรียบร้อยแล้ว ต่อมาทางราชการได้เปลี่ยนแนวเขตถนนใหม่ไม่ตัดผ่านที่ดินที่อุทิศ แต่ขอตัดผ่านที่ดินแปลงอื่นของเจ้าของที่ดินรายเดิม โดยทางราชการรับว่าจะคืนที่ดินแปลงเดิมให้ เจ้าของที่ดินจึงได้จดทะเบียนอุทิศที่ดินแปลงใหญ่ให้เป็นถนนสาธารณะตามข้อตกลง กระทรวงมหาดไทยพิจารณาเห็นว่า กรณีดังกล่าวสามารถดำเนินการเป็นเรื่องแลกเปลี่ยนได้ตั้งแต่เริ่มแรก โดยตราเป็นพระราชบัญญัติโอนแลกเปลี่ยน เมื่อพระราชบัญญัติโอนแลกเปลี่ยนมีผลใช้บังคับก็สามารถนำที่ดินไปออกโฉนดที่ดินและโอนให้แก่ผู้อุทิศได้ แต่ทางราชการผู้ขอให้อุทิศมิได้ดำเนินการตามแนวทางดังกล่าว จึงทำให้ต้องตราเป็นพระราชบัญญัติโอนคืนที่ดิน ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นขั้นตอนและระยะเวลาดำเนินการ ปรากฏรายละเอียดข้อเท็จจริงและความเห็นตามสิ่งที่ส่งมาด้วยข้างต้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือเป็นแนวปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สมศักดิ์ สลิธิริ

(นายสมศักดิ์ สลิธิริ)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร.๐-๒๖๒๒-๓๔๖๕ มท ๕๐๘๐๑-๑๒ ต่อ ๓๖๕

โทรสาร. ๐-๒๖๒๒-๑๘๔๐

รายงานการประชุม  
คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๒  
ครั้งที่ ๑๐/๒๕๔๘  
วันพฤหัสบดีที่ ๒๔ มีนาคม ๒๕๔๘ เวลา ๐๙.๓๐ น.  
ณ ห้องประชุมสำนักกฎหมาย สป. ชั้น ๖ อาคารสถาบันดำรงราชานุภาพ กระทรวงมหาดไทย

**ผู้มาประชุม**

|                                   |                |                                    |
|-----------------------------------|----------------|------------------------------------|
| ๑. นายเฉลิมชัย                    | รัตนจันท       | กรรมการ ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม |
| ที่ปรึกษาด้านกฎหมายกระทรวงมหาดไทย |                |                                    |
| ๒. นายชัยวัฒน์                    | หุตะเจริญ      | กรรมการ                            |
| ๓. พันตรี สิโรตม์                 | สุวรรณนาคินทร์ | กรรมการ                            |
| ๔. นายอารยะ                       | วิวัฒน์วานิช   | กรรมการ                            |
| ๕. นายทวีศักดิ์                   | วรพิวุฒิ       | กรรมการ                            |
| ๖. พลตำรวจตรี เชวง                | แก้วไชโย       | กรรมการ                            |
| ๗. รองศาสตราจารย์ สุนทร           | มณีสวัสดิ์     | กรรมการ                            |
| ๘. นายสมหมาย                      | จันทร์เรือง    | กรรมการ                            |
| ๙. นายเอนก                        | เกษมสุข        | กรรมการ                            |
| ๑๐. นางสาวสุภารัตน์               | ไม่ชบเซา       | กรรมการ                            |

แทนผู้อำนวยการสำนักกฎหมาย สป.

|                             |                  |                              |
|-----------------------------|------------------|------------------------------|
| ๑๑. ว่าที่ ร้อยตรี ชัยวัฒน์ | จิรวงศ์รุ่งเรือง | ทำหน้าที่กรรมการและเลขานุการ |
| นิติกร ๗ ว สำนักกฎหมาย สป.  |                  |                              |
| ๑๒. ร้อยโท ทรายดล           | ทิพยมนตรี        | กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการ   |
| นิติกร ๗ ว สำนักกฎหมาย สป.  |                  |                              |

**ผู้ไม่มาประชุม**

|                                  |           |           |
|----------------------------------|-----------|-----------|
| ๑. นายชัยฤกษ์                    | ดิษฐอำนาจ | ติตราชการ |
| รองปลัดกระทรวงมหาดไทย ฝ่ายบริหาร |           |           |
| ๒. นายสงขลา                      | วิชัยทัตะ | ติตราชการ |

**ผู้แทนกรมที่ดิน**

|                  |              |                     |
|------------------|--------------|---------------------|
| ๑. นายศักดิ์สรร์ | ชาวสามทอง    | นักวิชาการที่ดิน ๘ว |
| ๒. นางสาวมันทนา  | จันทร์ศิริพร | นักวิชาการที่ดิน ๖ว |

**ผู้แทนกรมการปกครอง**

|              |           |                              |
|--------------|-----------|------------------------------|
| ๑. นายนิรวัช | บุญณกันต์ | ผู้อำนวยการส่วนสอบสวนคดีอาญา |
| ๒. นายสมเจตร | เต็งมงคล  | เจ้าพนักงานปกครอง ๗ว         |

**เริ่มประชุมเวลา** ๐๕.๓๐ น.

ก่อนเข้าสู่ระเบียบวาระการประชุม เนื่องจากประธานกรรมการติดราชการไม่สามารถเข้าร่วมประชุมได้ ที่ประชุมได้มีมติให้นายเฉลิมชัย รัตนจันท กรรมการ ทำหน้าที่ประธานในที่ประชุม

**ระเบียบวาระที่ ๑** เรื่องที่ประธานแจ้งที่ประชุมทราบ  
- ไม่มี

**ระเบียบวาระที่ ๒**

๒.๑ เรื่องรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ  
กระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๒ ครั้งที่ ๘/๒๕๔๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๒ ได้ตรวจพิจารณา  
รายงานการประชุมดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไข

**มติที่ประชุม** รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ  
กระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๒ ครั้งที่ ๘/๒๕๔๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๐ มีนาคม ๒๕๔๘

๒.๒ เรื่องรับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ  
กระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๒ ครั้งที่ ๙/๒๕๔๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๘

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๒ ได้ตรวจ  
พิจารณารายงานการประชุมดังกล่าวแล้วไม่มีการแก้ไข

**มติที่ประชุม** รับรองรายงานการประชุมคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของ  
กระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๒ ครั้งที่ ๙/๒๕๔๘ วันพฤหัสบดีที่ ๑๓ มีนาคม ๒๕๔๘

**ระเบียบวาระที่ ๓** เรื่องเสนอที่ประชุมเพื่อพิจารณา

๓.๑ ร่างพระราชบัญญัติโอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบล  
หาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้แก่นางสุทิน บุพโก พ.ศ. ....

ผู้แทนกรมที่ดิน ชี้แจงว่า กรมการปกครองได้ส่งเรื่องร่างพระราชบัญญัติโอนที่ดินซึ่งเป็น  
สาธารณสมบัติของแผ่นดินในท้องที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้แก่ นางสุทิน บุพโก พ.ศ. ....  
ให้กรมที่ดินเพื่อพิจารณาดำเนินการ

โดยข้อเท็จจริงของเรื่องดังกล่าวปรากฏว่า โฉนดที่ดินเลขที่ ๖๕๒๕ เลขที่ดิน ๓ หน้า ตำรวก ๑๑๒๕ ตำบลคองหษ์ อำเภอลำดวน จังหวัดสงขลา เดิมมีเนื้อที่ ๓ ไร่ ๓ งาน ๓๕.๖ ตารางวา มีชื่อ นางสาวสุทิน พัฒโณ หรือ นางสาวสุทิน บุพโก เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ และได้จดทะเบียนแบ่งหักที่ดินแปลงดังกล่าวให้เป็นทางสาธารณประโยชน์เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๑๘ เนื้อที่ประมาณ ๑ งาน ๖๕.๑ ตารางวา อุทิศให้แก่เทศบาลเมืองหาดใหญ่ (ในขณะนั้น) เพื่อก่อสร้างถนนสาธารณประโยชน์ต่อจากแนวถนนเดิมที่มีอยู่แล้ว ตามนโยบายของนายกเทศมนตรี โดยไม่เรียกร้องค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น

ต่อมาเมื่อปี พ.ศ.๒๕๒๑ เทศบาลได้สำรวจรังวัดและกำหนดแนวเขตถนนใหม่ตามหลักวิชาการรังวัด ผลปรากฏว่า แนวเขตถนนที่กำหนดใหม่นี้ไม่ตัดผ่านที่ดินส่วนที่นางสุทินฯ อุทิศให้แต่อย่างใด แต่ได้ตัดผ่านที่ดินบางส่วนของที่ดินโฉนดเลขที่ ๖๕๒๕ และที่ดินบางส่วนของที่ดินแปลงอื่นโดยมีนางสุทินฯ เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์ทั้งสองแปลง เทศบาลจึงขอให้นางสุทินฯ อุทิศที่ดินดังกล่าว เนื้อที่ประมาณ ๑ ไร่เศษ ให้แก่เทศบาลเพื่อดำเนินการก่อสร้างถนนราษฎรอุทิศ โดยรับว่าจะคืนที่ดินแปลงแรกให้แก่นางสุทินฯ นางสุทินฯ จึงได้อุทิศที่ดินตามที่เทศบาลร้องขอให้ โดยไม่เรียกร้องค่าตอบแทนใด ๆ ทั้งสิ้น

เมื่อเทศบาลนครหาดใหญ่ได้ทำการก่อสร้างถนนราษฎรอุทิศเรียบร้อยแล้ว นางสุทินฯ ได้มีหนังสือถึงเทศบาลเพื่อขอที่ดินเดิมคืน แต่เทศบาลไม่ได้ดำเนินการใด ๆ นางสุทินฯ จึงได้ยื่นฟ้องต่อศาลจังหวัดสงขลา เพื่อให้ศาลมีคำสั่งแสดงว่าที่ดินดังกล่าวเป็นประโยชน์ของนางสุทินฯ แต่ไม่ชนะคดี นางสุทินฯ จึงได้นำคดียื่นฟ้องต่อศาลปกครองสงขลา เพื่อให้ศาลมีคำสั่งบังคับสั่งให้เทศบาลนครหาดใหญ่คืนที่ดินซึ่งอุทิศให้เป็นถนนสาธารณประโยชน์เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ ให้แก่นางสุทินฯ

ศาลปกครองสงขลาพิเคราะห์แล้ว เห็นว่า การอุทิศที่ดินตามกรณีของนางสุทินฯ มิใช่เป็นกรณีที่เจ้าของที่ดินโอนกรรมสิทธิ์ในที่ดินให้แก่เทศบาล แต่เป็นกรณีเจ้าของที่ดินเจตนาสละกรรมสิทธิ์ในที่ดินเพื่อให้ตกเป็นของรัฐตามประมวลกฎหมายที่ดิน ตราบิตที่เทศบาลมิได้ดำเนินการก่อสร้างถนนหรือทางหลวงลงในที่ดินและประชาชนยังไม่ได้เข้าใช้ประโยชน์ร่วมกัน ที่ดินนั้นยังไม่มีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามมาตรา ๑๓๐๔ (๒) แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ ตลอดจนไม่อยู่ในความดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันของนายอำเภอท้องที่ตามมาตรา ๑๒๒ แห่งพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่ พ.ศ. ๒๔๕๗ และการได้มาของที่ดินแปลงนี้เพื่อก่อสร้างทางหลวงเป็นไปตามประกาศของคณะปฏิวัติ ฉบับที่ ๒๕๕ ลงวันที่ ๒๘ พฤศจิกายน ๒๕๑๕ ดังนั้น ที่ดินจึงอยู่ในความปกครองดูแลและคุ้มครองป้องกันของเทศบาลนครหาดใหญ่ และไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของอธิบดีกรมที่ดิน หรือรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยที่จะมอบหมายให้ทบวงการเมืองอื่นเป็นผู้ใช้อำนาจหน้าที่ดังกล่าวได้ตามมาตรา ๘ วรรคหนึ่ง แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน เมื่อข้อเท็จจริงปรากฏว่า แนวเขตถนนได้เปลี่ยนไปจากเดิมและเทศบาลไม่มีความจำเป็นต้องใช้ที่ดินแปลงดังกล่าวก่อสร้างถนนอีกต่อไป เทศบาลจึงมีอำนาจที่จะคืนที่ดินให้กับเจ้าของกรรมสิทธิ์เดิมได้ แต่เนื่องจากที่ดินแปลงที่นางสุทินฯ ได้อุทิศให้นั้นมีสภาพเป็นที่ดินสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ตามมาตรา ๑๓๐๔ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ การคืนที่ดินให้กับเจ้าของกรรมสิทธิ์เดิมจะต้องอาศัยอำนาจจากกฎหมายเฉพาะ ตามมาตรา ๑๓๐๕ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์กำหนดไว้ ซึ่งขณะนี้ยังไม่มี

กฎหมายใดกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการในเรื่องนี้ไว้เป็นการเฉพาะ จึงต้องกระทำเป็นพระราชบัญญัติโอนที่ดินเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้แก่เจ้าของกรรมสิทธิ์เดิมเป็นการเฉพาะราย

ศาลปกครองสงขลาจึงมีคำพิพากษาให้นายกเทศมนตรีนครหาดใหญ่ในฐานะหัวหน้าหน่วยงานทางปกครองที่ถูกฟ้องคดีจัดทำหนังสือคำสั่งเรื่องพร้อมร่างพระราชบัญญัติโอนที่ดินอันเป็นเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินให้แก่ นางสาวสุทิน บุพโก (เพื่อโอนที่ดินแปลงที่นางสุทิน บุพโก อุทิศให้เป็นที่สาธารณประโยชน์ประเภทถนนสาธารณะประโยชน์ เมื่อปี พ.ศ. ๒๕๑๘ คืนให้กับนางสุทิน บุพโก) เสนอไปยังรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยภายในหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษา

กรมการปกครองมีบันทึกที่ มท ๐๓๑๓.๕/๑๑๕๕๑ ลงวันที่ ๒๔ พฤษภาคม ๒๕๔๕ ส่งเรื่องร่างพระราชบัญญัติโอนที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในท้องที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้แก่ นางสาวสุทิน บุพโก พ.ศ. .... ให้กรมที่ดินซึ่งรับผิดชอบการบริหารงานที่ดินสาธารณะประโยชน์สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันเพื่อดำเนินการ

จังหวัดสงขลาตรวจสอบแล้ว ที่ดินแปลงนี้ไม่อยู่ในเขตปฏิรูปที่ดินหรือเขตป่าแต่อย่างใด ราคาประเมินของที่ดินแปลงนี้ตารางวาละ ๓,๐๐๐ บาท เนื้อที่ ๑ งาน ๖๕.๑ ตารางวา เป็นเงินทั้งสิ้น ๔๕๕,๓๐๐ บาท

นายถาวร เสนเนียม สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดสงขลา เห็นด้วยในการที่เทศบาลนครหาดใหญ่โอนที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน เนื้อที่ ๑ งาน ๖๕.๑ ตารางวา คืนให้แก่ นางสาวสุทิน บุพโก

### ข้อกฎหมาย

#### ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

“มาตรา ๑๓๐๔ สาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้น รวมทรัพย์สินทุกชนิดของแผ่นดินซึ่งใช้เพื่อสาธารณประโยชน์ หรือสงวนไว้เพื่อประโยชน์ร่วมกัน เช่น

(๑) ที่ดินรกร้างว่างเปล่า และที่ดินซึ่งมีผู้เวนคืนหรือทอดทิ้งหรือกลับมาเป็นของแผ่นดินโดยประการอื่นตามกฎหมายที่ดิน

(๒) ทรัพย์สินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน เป็นต้นว่า ที่ชายตลิ่ง ทางน้ำ ทางหลวง ทะเลสาบ

(๓) ทรัพย์สินใช้เพื่อประโยชน์ของแผ่นดินโดยเฉพาะ เป็นต้นว่า ป้อม และโรงทหาร สำนักราชการบ้านเมือง เรือรบ อาวุธยุทโธปกรณ์

มาตรา ๑๓๐๕ ทรัพย์สินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินนั้นจะโอนแก่กันมิได้เว้นแต่อาศัยอำนาจแห่งบทกฎหมายเฉพาะหรือพระราชกฤษฎีกา”

กรมที่ดินพิจารณาแล้ว เห็นว่า เพื่อให้การดำเนินเรื่องโอนที่ดินคืนแก่นางสุทิน บุพโก เป็นไปตามคำพิพากษาศาลปกครองสงขลา เห็นควรนำร่างพระราชบัญญัติโอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้แก่นางสุทิน บุพโก พ.ศ. .... พร้อมบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติ ฯ และแผนที่ท้ายพระราชบัญญัติ ฯ เสนอต่อคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทยเพื่อตรวจพิจารณาต่อไป

กรมที่ดินจึงขอเสนอร่างพระราชบัญญัติดังกล่าว ให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย  
ตรวจพิจารณา โดยนายสีวะ แสงมณี รองปลัดกระทรวงมหาดไทย หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคง  
ภายในได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายกระทรวงมหาดไทยคณะที่ ๒ ได้ตรวจพิจารณาร่าง  
พระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแล้ว มีความเห็น ดังนี้

๑. การดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวนี้ สามารถดำเนินการแลกเปลี่ยนที่ดินกันได้ ตั้งแต่  
เริ่มแรก โดยตราเป็นพระราชบัญญัติเพื่อแลกเปลี่ยนที่ดิน เมื่อพระราชบัญญัติแลกเปลี่ยนที่ดินมีผลบังคับใช้ ก็  
สามารถนำที่ดินไปออกโฉนดและโอนให้แก่ผู้อุทิศที่ดินได้ แต่เทศบาลนครหาดใหญ่มิได้ดำเนินการในแนวทาง  
ดังกล่าว แต่เมื่อที่ดินทั้งสองแปลงที่นางสุทิน บุพโก อุทิศให้นั้น มีสภาพเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินแล้ว จึง  
ทำให้ต้องตราเป็นพระราชบัญญัติเพื่อโอนคืนที่ดินดังกล่าว ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นตอนและระยะเวลาดำเนิน ดังนั้น  
กรมที่ดินควรนำเรื่องนี้ไปพิจารณาเพื่อหาแนวทางปฏิบัติว่า หากปรากฏเหตุการณ์ในลักษณะเช่นนี้อีก ควร  
ดำเนินการในกรณีของการแลกเปลี่ยนที่ดินให้แล้วเสร็จไป

๒. การออกพระราชบัญญัติเพื่อโอนคืนที่ดินสาธารณสมบัติให้แก่นางสุทิน บุพโก ฉบับ  
นี้ ในบันทึกหลักการและเหตุผลประกอบร่างพระราชบัญญัติให้นำคำพิพากษาของศาลปกครองสงขลา คดี  
หมายเลขดำที่ ๑/๒๕๔๔ คดีแดงหมายเลขที่ ๔๒/๒๕๔๕ พร้อมเหตุผลและความเป็นมาของการคืนที่ดินแปลง  
ดังกล่าวบรรจุไว้ในเหตุผลของร่างพระราชบัญญัตินี้ด้วย เพื่อให้ผู้พิจารณาร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้ ในขั้นตอน  
ต่อไปได้เข้าใจเหตุผลของร่างพระราชบัญญัติฉบับนี้อย่างชัดเจน

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๒ ได้ตรวจ พิจารณา  
ร่างพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าวแล้ว ให้แก้ไขเป็นดังนี้

“บันทึกหลักการและเหตุผล

ประกอบร่างพระราชบัญญัติ

โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ในท้องที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ให้แก่ นางสุทิน บุพโก

พ.ศ. ...

หลักการ

โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัด  
สงขลา คืน ให้แก่ นางสุทิน บุพโก

## เหตุผล

เนื่องจากที่ดิน ศาลปกครองสงขลา ได้มีคำพิพากษาให้เทศบาลนครหาดใหญ่โอนที่ดินอันเป็น สาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เนื้อที่ประมาณ ๑ งาน ๖๕.๑/๑๐๐ ตารางวา คืนให้แก่นางสุทิน บุพโก ซึ่งที่ดินดังกล่าวได้มีการจดทะเบียนอุทิศเป็นถนนสาธารณประโยชน์ ให้แก่เทศบาลนครหาดใหญ่ เมื่อวันที่ ๒๐ พฤศจิกายน ๒๕๖๘ เพื่อก่อสร้างถนนสาธารณประโยชน์ต่อจากแนวถนนเดิมที่มีอยู่แล้ว แต่เทศบาลนครหาดใหญ่ได้เปลี่ยนแปลงแนวเขตการก่อสร้างถนนสาธารณประโยชน์ใหม่ โดยไม่ตัดผ่าน ที่ดินบริเวณที่นางสุทิน บุพโก ได้จดทะเบียนอุทิศ แปลงที่มีการอุทิศให้ แต่ตัดผ่านที่ดินแปลงอื่นซึ่งมีนางสุทิน บุพโก เป็นเจ้าของกรรมสิทธิ์เช่นกัน เทศบาลจึงขอให้นางสุทิน<sup>๔</sup> บุพโก อุทิศที่ดินในส่วนนี้เพื่อก่อสร้างถนนราษฎร์อุทิศ โดยรับว่าจะคืนที่ดินแปลงแรกให้ หลังจากนั้นเทศบาลมิได้ดำเนินการใด ๆ นางสุทิน บุพโก จึงได้ยื่นฟ้องต่อศาลปกครองสงขลาเพื่อให้ศาลมีคำสั่งบังคับสั่งให้เทศบาลนครหาดใหญ่คืนที่ดินแปลงแรกซึ่งอุทิศให้ และศาลปกครองสงขลาได้มีคำพิพากษาให้เทศบาลนครหาดใหญ่ดำเนินการคืนที่ดินบริเวณดังกล่าวให้แก่นางสุทิน บุพโก จึงจำเป็นต้องตราพระราชบัญญัตินี้

## ร่าง

### พระราชบัญญัติ

โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน

ในท้องที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา

ให้แก่ นางสุทิน บุพโก

พ.ศ. ....

ให้ไว้ ณ วันที่..... พ.ศ. ....

เป็นปีที่ ..... ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มีพระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า โดยที่เป็นการสมควรโอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้แก่ นางสุทิน บุพโก

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติขึ้นไว้โดยคำแนะนำและยินยอมของรัฐสภา ดังต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติโอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินในท้องที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา ให้แก่ นางสุทิน บุพโก พ.ศ. ...

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้โอนที่ดินซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน ในท้องที่ตำบลหาดใหญ่ อำเภอหาดใหญ่ จังหวัดสงขลา เนื้อที่ประมาณ ๑ งาน ๖๕-๑/๑๐๐ ๖๕ ๑๐ ตารางวา ภายในแนวเขตตามแผนที่ท้ายพระราชบัญญัตินี้ ให้แก่ นางสาวสุทิน บุพโก

มาตรา ๔ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยรักษาการตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

.....  
นายกรัฐมนตรี”

**มติที่ประชุม** ให้ผู้แทนกรมที่ดินนำความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ไปเสนออธิบดีกรมที่ดินเพื่อพิจารณาดำเนินการตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ ต่อไป และให้แก้ไขร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวตามความเห็นของคณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายฯ แล้วจึงดำเนินการเสนอร่างพระราชบัญญัตินี้ดังกล่าวต่อไป

#### ๓.๒ ข้อหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๕

**ผู้แทนกรมการปกครอง** ชี้แจงว่า จังหวัดสระบุรีหารือเกี่ยวกับการปฏิบัติตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ กรณีร้านค้าราโอเกะที่ตั้งอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (Zoning) และได้ตั้งมาก่อนพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ มีผลใช้บังคับ ซึ่งเดิมไม่เป็นสถานบริการ แต่เมื่อพระราชบัญญัติสถานบริการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ มีผลใช้บังคับร้านค้าราโอเกะดังกล่าวมีความประสงค์จะขออนุญาตจัดตั้งเป็นสถานบริการตามมาตรา ๓(๔) (ข) แห่งพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๕ จังหวัดจะอนุญาตให้จัดตั้งได้หรือไม่อย่างไร

#### **ข้อกฎหมาย**

**“พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖**

มาตรา ๔ ห้ามมิให้ผู้ใดตั้งสถานบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่

...

มาตรา ๕ เพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรจะกำหนดเขตอันมีปริมณฑลจำกัดในท้องที่ใด เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการตามมาตรา ๔ ให้กระทำได้โดยตราเป็นพระราชกฤษฎีกา”

“พระราชกฤษฎีกากำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการในท้องที่จังหวัดสระบุรี

พ.ศ. ๒๕๔๖

มาตรา ๓ ในท้องที่จังหวัดสระบุรี ให้เฉพาะเขตอันมีปริมาตรดังต่อไปนี้ เป็นพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ

...

กรมการปกครองพิจารณาตามข้อหาหรือของจังหวัดสระบุรีมีประเด็นพิจารณา ดังนี้

ประเด็น พนักงานเจ้าหน้าที่จะพิจารณาอนุญาตให้ผู้ยื่นคำขออนุญาตตั้งสถานบริการที่มีที่ตั้งสถานบริการอยู่นอกเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (Zoning) ได้หรือไม่

พระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๖ มาตรา ๔ กำหนดห้ามมิให้ผู้ใดจัดตั้งสถานบริการ เว้นแต่จะได้รับใบอนุญาตจากพนักงานเจ้าหน้าที่ และมาตรา ๕ ได้บัญญัติว่าเพื่อรักษาความสงบเรียบร้อยของประชาชน เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยเห็นสมควรจะกำหนดเขตอันมีปริมาตรจำกัดในท้องที่ใดเพื่อการอนุญาตหรืออนุญาตให้ตั้งสถานบริการให้ตั้งสถานบริการในท้องที่จังหวัดสระบุรี ได้ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ ๑๗ กันยายน ๒๕๔๖ และมีผลใช้บังคับมาตั้งแต่วันที่ ๑๘ กันยายน ๒๕๔๖ ดังนั้น หากสถานที่ที่ขออนุญาตตั้งสถานบริการไม่อยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้ (Zoning) ตามพระราชกฤษฎีกาดังกล่าวแล้ว พนักงานเจ้าหน้าที่ก็ไม่อาจพิจารณาอนุญาตให้ตั้งสถานบริการได้

กรมการปกครองจึงขอเสนอข้อหาดังกล่าว ให้คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย ตรวจสอบ โดยนายชัยฤกษ์ คิชฌอ์นาจ รองปลัดกระทรวงกระทรวงมหาดไทย รักษาราชการแทนหัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านความมั่นคงภายในได้ให้ความเห็นชอบแล้ว

คณะกรรมการพิจารณาร่างกฎหมายของกระทรวงมหาดไทย คณะที่ ๒ ยังไม่รับรองรายงานการประชุมในวาระการประชุม ดังกล่าว

ระเบียบวาระที่ ๔ เรื่องอื่น ๆ

- ไม่มี

เลิกประชุมเวลา ๑๒.๐๐ น.

(ลงชื่อ) ร้อยโท ธีรชาติ ทิพยมนตรี

(ธีรชาติ ทิพยมนตรี)

กรรมการและผู้ช่วยเลขานุการฯ

ผู้จัดรายงานการประชุม

(ลงชื่อ) สุดารัตน์ ไม่ชบเซา

(นางสาวสุดารัตน์ ไม่ชบเซา)

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

(สำเนา)

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๒๐๓๔๓

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ ทพ. ๑๐๒๐๐

๓ กรกฎาคม ๒๕๕๘

เรื่อง ยืนยันแนวทางปฏิบัติในการก่อสร้างหรือการดำเนินการตามแนวชายแดน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาหนังสือกระทรวงการต่างประเทศ มีหนังสือ ที่ กต ๐๘๐๓/ว ๔๘๖

ลงวันที่ ๕ มิถุนายน ๒๕๕๘

ด้วยกระทรวงการต่างประเทศแจ้งว่า คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๐ พฤษภาคม ๒๕๕๘ เห็นชอบให้ส่วนราชการและหน่วยงานของรัฐถือปฏิบัติตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๑๒ ตุลาคม ๒๕๕๒ เรื่อง แนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการก่อสร้างถนนหรือกระทำกิจการใด ๆ ตามบริเวณชายแดน โดยให้ส่วนราชการที่รับผิดชอบการก่อสร้างถนนหรือกระทำกิจการใด ๆ บริเวณชายแดน ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อสันปันน้ำและหลักเขตแดนต้องประสานงานกับ กรมแผนที่ทหาร กองบัญชาการทหารสูงสุด และกรมสนธิสัญญาและกฎหมาย กระทรวงการต่างประเทศ เพื่อร่วมตรวจสอบข้อมูลให้ชัดเจนก่อนที่จะดำเนินการ ตามที่กระทรวงการต่างประเทศ เสนอ รายละเอียดปรากฏตามสำเนาหนังสือส่งมาพร้อมนี้

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) ประทีป เจริญพร

(นายประทีป เจริญพร)

รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐-๒๖๒๒-๓๔๖๕ มท.๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๕

โทรสาร. ๐-๒๖๒๒-๑๘๔๐

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๒๔๔๘

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัยยวงศ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๓ สิงหาคม ๒๕๔๘

เรื่อง การแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๒๔๓๔ ลงวันที่ ๒๑ กรกฎาคม ๒๕๔๖

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๓๕๒๘ ลงวันที่ ๑๖ ตุลาคม ๒๕๔๖

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้วางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่ดินของรัฐ มาเพื่อทราบและดำเนินการรวม ๔ ประการ พร้อมแจ้งเดือนขอทราบผลการดำเนินการตามมาตรการดังกล่าว ให้กระทรวงมหาดไทยทราบแล้ว นั้น

เนื่องจากสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย ได้จัดให้มีการประชุมสัมมนาเพื่อติดตามเร่งรัดและ เน้นย้ำการดำเนินการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ผู้มีอิทธิพล ความยากจนและความมั่นคงในระดับพื้นที่ของ ส่วนราชการในระดับจังหวัดและอำเภอในเขตตรวจราชการที่ ๑๕ และ ๑๖ ได้แก่ จังหวัดชุมพร, ระนอง, สุราษฎร์ธานี, กระบี่, พังงา และภูเก็ต รวม ๖ จังหวัด ณ โรงแรมรอยัลซิติ้ ภูเก็ต เมื่อวันที่ ๑ มิถุนายน ๒๕๔๘ ซึ่ง ปรากฏผลการประชุมสัมมนาว่า ที่สาธารณประโยชน์ได้มีบุคคลเข้าไปบุกรุกและออกเอกสารสิทธิ โดยมีขอบ จำนวนมากอันเป็นการเข้าข่ายผู้มีอิทธิพล จึงขอให้หน่วยงานที่รับผิดชอบดูแลเอาใจใส่ และแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่สาธารณประโยชน์

กระทรวงมหาดไทยพิจารณาแล้ว กรณีการแก้ไขปัญหามลพิษทางอากาศที่สาธารณประโยชน์ ได้มีหนังสือสั่งการให้ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษา และคุ้มครองป้องกันที่ดินของรัฐ ถือปฏิบัติตามนัยหนังสือที่อ้างถึง แล้วนั้น ก็ยังพบว่ามิกรณีปัญหาข้อพิพาทเกี่ยวกับที่สาธารณประโยชน์มาโดยตลอด ดังนั้น เพื่อให้การคุ้มครอง ป้องกันที่สาธารณประโยชน์มีผลเป็นรูปธรรม จึงเห็นควรกำชับให้ผู้มีหน้าที่ดูแลรักษาถือปฏิบัติตามนัยหนังสือ ดังกล่าวอย่างเคร่งครัด หากปรากฏข้อเท็จจริงว่ามีกรณีการบุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ อันเนื่องจากสาเหตุ

ผู้มีหน้าที่รับผิดชอบปล่อยปละละเลยหรือมีส่วนรู้เห็นหรือไม่สอดคล้องดูแล ควรจะต้องพิจารณากำหนดบทลงโทษ  
ผู้มีหน้าที่ดูแลตามสมควรแก่กรณี

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และสั่งเจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **ชาญชัย สุนทรมัญญ์**

(นายชาญชัย สุนทรมัญญ์)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐ ๒๒๒ ๑๘๔๐

โทรสาร ๐ ๒๒๒ ๒๘๕๑

โทร. (มท) ๕๐๘๐๑ – ๑๒ ต่อ ๓๓๐

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๒๕๕๕

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัยยวงศ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๑๕ กันยายน ๒๕๕๕

เรื่อง นโยบายขุดลอกน้ำเพื่อแก้ไขปัญหากภัยแล้ง

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการเกี่ยวกับการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ที่

ต้นเงิน พ.ศ. ๒๕๕๓

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุดที่ มท ๐๕๑๑.๓/๔๕๕ ลงวันที่ ๑๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๓

ตามที่อ้างถึงนั้น กระทรวงมหาดไทยได้กำหนดวิธีการเกี่ยวกับการขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ที่ต้นเงิน เพื่อแก้ไขและป้องกันปัญหาอุทกภัยหรือภัยแล้ง ซึ่งในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดแหล่งน้ำที่จะทำการขุดลอกได้มีหลักเกณฑ์ ดังนี้

๑. การขุดลอกแหล่งน้ำสาธารณะประโยชน์ที่ต้นเงิน เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง บาง และแหล่งน้ำอื่น ๆ ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน ซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาของกระทรวงมหาดไทย นั้น ได้กำหนดวิธีการไว้ตามนัยระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ ว่า อำเภอหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องทำการสำรวจปักแนวเขตของแหล่งน้ำที่เห็นสมควรเหมาะสมที่จะขุดลอก พร้อมทั้งออกแบบการขุดลอกเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดเพื่ออนุมัติหรือให้ความเห็นชอบโครงการก่อนจึงจะทำการขุดลอกได้

๒. การขุดลอกแหล่งน้ำอื่น ๆ นอกเหนือจาก ๑ เช่น การขุดลอกน่านน้ำที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาของกรมการขนส่งทางน้ำและพาณิชยนาวี ซึ่งขณะนี้ กรมการขนส่งทางน้ำฯ ได้มอบอำนาจในการอนุญาตให้ผู้ว่าราชการจังหวัดเป็นผู้อนุมัติ ซึ่งสำนักงานขนส่งทางน้ำฯ ในเขตพื้นที่ต้องทำการสำรวจบริเวณที่จะขุดลอก และเสนอขออนุมัติจากผู้ว่าราชการจังหวัดก่อน หน่วยงานที่รับผิดชอบการขุดลอกจึงจะทำการขุดลอกได้ โดยให้ถือปฏิบัติตามนัยระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ เช่นเดียวกัน

๓. ตามนัย ๑ และ ๒ นั้นเป็นการกำหนดจุดหรือบริเวณที่จะขุดลอกโดยอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือสำนักงานการขนส่งทางน้ำฯ ให้เขตพื้นที่ ซึ่งเป็นการดำเนินการของหน่วยงานราชการประชาชนทั่วไปไม่สามารถทราบล่วงหน้าได้ว่า ภายในพื้นที่จังหวัดคนนั้นมีแหล่งน้ำใดบ้างที่สามารถจะขุดลอกและนำดินหรือทรายไปใช้ประโยชน์ได้

ดังนั้น เพื่อให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการของทางราชการ เห็นว่า จังหวัดจึงควรประกาศนโยบายขุดลอกแหล่งน้ำประจำจังหวัดในแต่ละปีงบประมาณเป็นการล่วงหน้า โดยกำหนดจุดหรือบริเวณที่ประสงค์จะให้ประชาชนขุดลอกและสามารถนำดินหรือทรายไปใช้ประโยชน์ได้ ทั้งนี้ ก็เพื่อวัตถุประสงค์ในการประชาสัมพันธ์นโยบายและหาผู้ประสงค์จะขุดลอกในคราวเดียวกัน จึงขอให้จังหวัดดำเนินการดังนี้

(๑) สั่งการให้อำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่ง ทำการสำรวจแหล่งน้ำที่เหมาะสมจะทำการขุดลอก โดยนำข้อมูลแหล่งน้ำที่คาดว่าจะประสบปัญหาอุทกภัยหรือภัยแล้งของกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย มาประกอบการพิจารณา พร้อมทั้งออกแบบและวิธีการขุดลอกแหล่งน้ำแต่ละแห่งไว้ให้ชัดเจน เช่น รายละเอียดขอบเขตพื้นที่ขุดลอก ปริมาณดินหรือทรายที่จะให้ขุดลอก วิธีการจัดการกับดินหรือทรายที่ขุดลอกได้ ฯลฯ

(๒) รวบรวมข้อมูลตาม (๑) จัดทำ ประกาศจังหวัด เรื่อง การกำหนดจุดหรือบริเวณแหล่งน้ำสาธารณประโยชน์ตามนโยบายขุดลอกเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษหรือภัยแล้ง โดยประกาศต้องระบุรายละเอียดเกี่ยวกับวิธีการขุดลอกแหล่งน้ำแต่ละแห่งให้ชัดเจน และเมื่อมีผู้แจ้งความประสงค์ขอขุดลอกแล้วให้หน่วยงานที่รับผิดชอบโครงการขุดลอกนั้น ๆ ดำเนินการตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ และหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้อง

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) **ชาญชัย สุนทรมัญญ์**  
(นายชาญชัย สุนทรมัญญ์)  
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย  
หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมที่ดิน สำนักงานจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๖๕ มท ๕๐๘๐๑-๑๒ ต่อ ๓๖๕

โทรสาร ๐ ๒๒๒๒ ๑๘๔๐

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๓๔๒๖๘

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กทม.๑๐๒๐๐

๘ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง การจัดองค์กรการบริหารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการวางแผน

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย สำเนาคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ ที่ ๒๖/๒๕๕๘  
ลงวันที่ ๑๐ ตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่อง การจัดองค์กรการบริหารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงาน  
การวางแผน

ด้วยศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติได้มีคำสั่ง ที่ ๒๖/๒๕๕๘ ลงวันที่ ๑๐  
ตุลาคม ๒๕๕๘ เรื่อง การจัดองค์กรการบริหารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการวางแผน เพื่อให้การ  
ดำเนินงานในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รายละเอียดปรากฏตามคำสั่งที่ส่ง  
มาพร้อมนี้

กรมที่ดินพิจารณาแล้ว เห็นว่า สดจ. ได้มีคำสั่งจัดตั้งองค์กรการบริหารเพื่อสนับสนุนการ  
ดำเนินงานการวางแผนทั้งในระดับจังหวัดและระดับอำเภอ ซึ่งมีเจ้าหน้าที่ในสังกัดกรมที่ดินร่วมเป็นกรรมการ  
ด้วย ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานของคณะกรรมการเป็นไปด้วยความเรียบร้อย ขอได้โปรดแจ้งเจ้าพนักงานที่ดิน  
จังหวัดทราบและให้การสนับสนุน พร้อมทั้งให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาโดยถือเป็นนโยบายสำคัญ และ  
กำชับเจ้าหน้าที่ในสังกัดทราบและถือปฏิบัติโดยเคร่งครัดด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) พирพล ไตรทสาวิทย์

(นายพืรพล ไตรทสาวิทย์)

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครสวรรค์ รักษาการแทน

อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร./โทรสาร ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒

โทร.(มท) ๕๐๘๐๑ - ๑๒ ต่อ ๓๖๓,๓๖๕

(สำเนา)

คำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ

ที่ ๒๖ / ๒๕๔๘

เรื่อง การจัดองค์กรการบริหารเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการวางแผน

ตามที่รัฐบาลกำหนดให้การขจัดความยากจนเป็นนโยบายสำคัญที่จะต้องดำเนินการให้บรรลุผลสำเร็จ ภายในปี ๒๕๕๑ โดยมีการวางแผนเป็นยุทธศาสตร์หลักในระดับชุมชนและบุคคล ซึ่งจังหวัดอำเภอได้ดำเนินการวางแผนมาแล้วระยะหนึ่ง โดยมีศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนระดับจังหวัดเป็นองค์กรหลักในการดำเนินงานเชิงนโยบายสำคัญของรัฐบาลให้บรรลุผล ตามมติคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ ๕ สิงหาคม ๒๕๔๘ นั้น

เพื่อให้การดำเนินงานการวางแผนในระดับจังหวัด อำเภอ มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้นโดยมีส่วนราชการระดับจังหวัด ตลอดจนส่วนราชการ รัฐวิสาหกิจ ในส่วนกลางที่อยู่ในพื้นที่เป็นกลไกขับเคลื่อนงานจึงให้ ศตจ. จังหวัด กรุงเทพมหานคร อำเภอ กิ่งอำเภอ และเขต แล้วแต่กรณี จัดองค์กรการบริหารเชิงบูรณาการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานการวางแผน ดังนี้

๑. ระดับจังหวัด

ให้จัดองค์กรการบริหารเพื่อแก้ปัญหาคความยากจน โดยแบ่งออกเป็น ๖ ฝ่าย ดังนี้

1.1 ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านหนี้สินภาคประชาชน

องค์ประกอบ

- |                                                        |           |
|--------------------------------------------------------|-----------|
| ๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย | ประธาน    |
| ๒) ปลัดจังหวัด                                         | รองประธาน |
| ๓) ผู้บังคับการตำรวจภูธรจังหวัด                        | กรรมการ   |
| ๔) อัยการจังหวัด                                       | กรรมการ   |
| ๕) สรรพากรพื้นที่จังหวัด                               | กรรมการ   |
| ๖) หัวหน้าสำนักงานตรวจบัญชีสหกรณ์จังหวัด               | กรรมการ   |
| ๗) สหกรณ์จังหวัด                                       | กรรมการ   |
| ๘) ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร       | กรรมการ   |
| ๙) ผู้จัดการธนาคารออมสิน                               | กรรมการ   |
| ๑๐) ผู้จัดการธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)               | กรรมการ   |

|                                                               |                                |
|---------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| ๑๑) ผู้จัดการธนาคารพัฒนาวิสาหกิจขนาดกลาง<br>และขนาดย่อม (SME) | กรรมการ                        |
| ๑๒) ผู้จัดการธนาคารอาคารสงเคราะห์                             | กรรมการ                        |
| ๑๓) คลังจังหวัด                                               | กรรมการและ<br>เลขานุการ        |
| ๑๔) เสมียนตราจังหวัด                                          | กรรมการและ<br>ผู้ช่วยเลขานุการ |

### หน้าที่

มีหน้าที่ให้การสนับสนุนอำเภอและกิ่งอำเภอในการแก้ไขปัญหาหนี้สินและการส่งเสริมการออมทรัพย์แก่ผู้จดทะเบียนความยากจน ที่ผ่านการกลั่นกรองข้อมูล (Verify) มาแล้ว

### ๑.๒ ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกิน

#### องค์ประกอบ

|                                                        |                                |
|--------------------------------------------------------|--------------------------------|
| ๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย | ประธาน                         |
| ๒) ปลัดจังหวัด                                         | รองประธาน                      |
| ๓) อัยการจังหวัด                                       | รองประธาน                      |
| ๔) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด                        | กรรมการ                        |
| ๕) เจ้าพนักงานที่ดินจังหวัด                            | กรรมการ                        |
| ๖) สหกรณ์จังหวัด                                       | กรรมการ                        |
| ๗) ท้องถิ่นจังหวัด                                     | กรรมการ                        |
| ๘) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด             | กรรมการ                        |
| ๙) ธารักษ์พื้นที่                                      | กรรมการ                        |
| ๑๐) หัวหน้าสำนักงานจัดรูปที่ดินจังหวัด                 | กรรมการ                        |
| ๑๑) ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัด              | กรรมการ                        |
| ๑๒) ปฏิรูปที่ดินจังหวัด                                | กรรมการและ<br>เลขานุการ        |
| ๑๓) ป้องกันจังหวัด                                     | กรรมการและ<br>ผู้ช่วยเลขานุการ |

### หน้าที่

มีหน้าที่ให้การสนับสนุนอำเภอและกิ่งอำเภอ แก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือผู้จดทะเบียนความยากจนด้านที่ดินทำกินที่ผ่านการ Verify แล้ว

## ๑.๓ ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย

### องค์ประกอบ

|                                                              |                  |
|--------------------------------------------------------------|------------------|
| 1) ปลัดจังหวัด                                               | ประธาน           |
| 2) โยธาธิการจังหวัด                                          | รองประธาน        |
| 3) นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัด                              | กรรมการ          |
| 4) นายกเทศมนตรีพื้นที่ที่มีโครงการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัย | กรรมการ          |
| 5) พัฒนาการจังหวัด                                           | กรรมการ          |
| 6) หัวหน้าสำนักงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย                  | กรรมการ          |
| 7) ธนาคารอาคารสงเคราะห์                                      | กรรมการ          |
| 8) ธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร                      | กรรมการ          |
| 9) ธนาคารออมสิน                                              | กรรมการ          |
| 10) ธนารักษ์พื้นที่                                          | กรรมการ          |
| 11) ประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด                     | กรรมการ          |
| 12) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด                  | กรรมการและ       |
|                                                              | เลขานุการ        |
| ๑๓) หัวหน้าสำนักงานเคหะชุมชน การเคหะแห่งชาติ                 | กรรมการและ       |
|                                                              | ผู้ช่วยเลขานุการ |
| ๑๔) เจ้าพนักงานปกครอง ที่ทำการปกครองจังหวัด                  | กรรมการและ       |
| ที่ได้รับมอบหมาย                                             | ผู้ช่วยเลขานุการ |

### หน้าที่

มีหน้าที่ให้การสนับสนุนอำเภอและกิ่งอำเภอ ในการแก้ไขปัญหาด้านที่อยู่อาศัยและคนเร่ร่อนแก่ผู้จดทะเบียนความยากจนที่ผ่านการ Veify แล้ว

## 1.4 ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านเกษตรกรรม

### องค์ประกอบ

|                                                        |           |
|--------------------------------------------------------|-----------|
| ๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย | ประธาน    |
| ๒) เกษตรและสหกรณ์จังหวัด                               | รองประธาน |
| ๓) สหกรณ์จังหวัด                                       | กรรมการ   |
| ๔) ผู้อำนวยการสำนักงานเศรษฐกิจการเกษตรเขต              | กรรมการ   |
| ๕) ปศุสัตว์จังหวัด                                     | กรรมการ   |
| ๖) ประมงจังหวัด                                        | กรรมการ   |
| ๗) ชลประทานจังหวัด                                     | กรรมการ   |

|                                                         |                                |
|---------------------------------------------------------|--------------------------------|
| ๘) ผู้อำนวยการศูนย์บริการวิชาการด้านพืชและปัจจัยการผลิต | กรรมการ                        |
| ๙) หัวหน้าสถานีพัฒนาที่ดินจังหวัด                       | กรรมการ                        |
| ๑๐) พาณิชย์จังหวัด                                      | กรรมการ                        |
| ๑๑) หัวหน้าสำนักงานการค้าภายในจังหวัด                   | กรรมการ                        |
| ๑๒) เกษตรจังหวัด                                        | กรรมการและ<br>เลขานุการ        |
| ๑๓) จำจังหวัด                                           | กรรมการและ<br>ผู้ช่วยเลขานุการ |

### หน้าที่

มีหน้าที่ให้การสนับสนุนอำเภอและกิ่งอำเภอในการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือการประกอบอาชีพภาคการเกษตรสำหรับผู้จดทะเบียนความยากจนที่ผ่านการ Verify แล้ว

## **1.5 ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม**

### องค์ประกอบ

|                                                                    |                                |
|--------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| ๑) รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย             | ประธาน                         |
| ๒) แรงงานจังหวัด                                                   | รองประธาน                      |
| ๓) สวัสดิการและคุ้มครองแรงงานจังหวัด                               | กรรมการ                        |
| ๔) ผู้อำนวยการสถาบัน/ศูนย์พัฒนาฝีมือแรงงานจังหวัด                  | กรรมการ                        |
| ๕) ประกันสังคมจังหวัด                                              | กรรมการ                        |
| ๖) นายแพทย์สาธารณสุขจังหวัด                                        | กรรมการ                        |
| ๗) อุตสาหกรรมจังหวัด                                               | กรรมการ                        |
| ๘) พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด                         | กรรมการ                        |
| ๙) ผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด                      | กรรมการ                        |
| ๑๐) พัฒนาการจังหวัด                                                | กรรมการ                        |
| ๑๑) ประธานคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด                           | กรรมการ                        |
| ๑๒) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา                                          | กรรมการ                        |
| ๑๓) ผู้แทนผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา เขต ๑                      | กรรมการ                        |
| ๑๔) ประธานหอการค้าจังหวัด                                          | กรรมการ                        |
| ๑๕) จัดหางานจังหวัด                                                | กรรมการและ<br>เลขานุการ        |
| ๑๖) เจ้าหน้าที่งานปกครอง ที่ทำการปกครองจังหวัด<br>ที่ได้รับมอบหมาย | กรรมการและ<br>ผู้ช่วยเลขานุการ |

## หน้าที่

มีหน้าที่ให้การสนับสนุนอำเภอและกิ่งอำเภอ ในการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือด้านแรงงานและการประกอบอาชีพนอกภาคเกษตรกรรมแก่ผู้จดทะเบียนความยากจนที่ผ่านการ Verify

### 1.6 ฝ่ายติดตามและประเมินผล

#### องค์ประกอบ

|                                                                |                                |
|----------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| ๑) หัวหน้าสำนักงานจังหวัด                                      | ประธาน                         |
| ๒) พัฒนาการจังหวัด                                             | รองประธาน                      |
| ๓) ผู้แทนสถาบันอุดมศึกษา                                       | กรรมการ                        |
| ๔) ผู้แทนผู้อำนวยการเขตพื้นที่การศึกษา                         | กรรมการ                        |
| ๕) ผู้แทนผู้อำนวยการศูนย์การศึกษานอกโรงเรียนจังหวัด            | กรรมการ                        |
| ๖) ผู้แทนคณะกรรมการการอาชีวศึกษาจังหวัด                        | กรรมการ                        |
| ๗) หัวหน้ากลุ่มงานข้อมูลสารสนเทศ<br>การสื่อสารสำนักงานจังหวัด  | กรรมการ<br>และเลขานุการ        |
| ๘) เจ้าพนักงานปกครอง ที่ทำการปกครองจังหวัด<br>ที่ได้รับมอบหมาย | กรรมการและ<br>ผู้ช่วยเลขานุการ |

#### หน้าที่

มีหน้าที่ในการติดตามประเมินผลการดำเนินงานการวางแผนงานในเขตจังหวัดให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายที่รัฐบาลกำหนดและจัดทำรายงานการประเมินผลความสำเร็จ

### ๒. ระดับอำเภอ และกิ่งอำเภอ

#### ๒.๑ ฝ่ายปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนระดับอำเภอ

ให้คณะกรรมการศูนย์อำนวยการปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนระดับอำเภอ/ กิ่งอำเภอ (ศตจ.อ./กิ่ง อ.) ทำหน้าที่ฝ่ายอำนวยการกำกับดูแลให้การดำเนินงานการวางแผนงานในเขตพื้นที่อำเภอ/กิ่งอำเภอประสบผลสำเร็จ

### 2.2 ฝ่ายสำรวจกลั่นกรองข้อมูล (Verify)

#### องค์ประกอบ

ให้ทุกอำเภอและกิ่งอำเภอมียุทธศาสตร์สำรวจกลั่นกรองข้อมูล (Verify) อย่างน้อยตำบลละ

#### ๑ ชุด ประกอบด้วย

|                                                   |         |
|---------------------------------------------------|---------|
| ๑) หัวหน้าส่วนราชการระดับอำเภอ ที่นายอำเภอมอบหมาย | ประธาน  |
| ๒) ปลัดอำเภอ                                      | กรรมการ |
| ๓) เกษตรตำบล                                      | กรรมการ |

|                                           |                         |
|-------------------------------------------|-------------------------|
| ๔) พัฒนาคำบด                              | กรรมการ                 |
| ๕) สาธารณสุขตำบล                          | กรรมการ                 |
| ๖) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่ | กรรมการ                 |
| ๗) ครูอาสา กศน.                           | กรรมการ                 |
| ๘) กำนัน/ผู้ใหญ่บ้าน                      | กรรมการ                 |
| ๙) นายก อบต./สมาชิกสภา อบต.               | กรรมการ                 |
| ๑๐) ปลัดเทศบาล/ปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล  | กรรมการและ<br>เลขานุการ |

### หน้าที่

๑. มีหน้าที่สำรวจกลั่นกรองข้อมูล (Verify) ผู้จดทะเบียนความยากจนรายครัวเรือนเพื่อคัดกรองผู้ที่ยากจน (Need) โดยใช้แบบสำรวจเพื่อการตรวจสอบ (Re-Check) เป็นเครื่องมือ

๒. จัดทำข้อมูลศักยภาพและความต้องการการช่วยเหลือ (Profile) ของผู้ที่ผ่านการ Verify ส่งให้คณะกรรมการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ดำเนินการต่อไป

### ๒.๓ ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ

#### องค์ประกอบ

|                                                                                                                        |                                |
|------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| ๑) สรรพกรเขตพื้นที่อำเภอ                                                                                               | ประธาน                         |
| ๒) รองผู้กำกับสถานีตำรวจภูธรที่ได้รับมอบหมาย                                                                           | กรรมการ                        |
| ๓) เจ้าหน้าที่สังกัดกระทรวงการคลังที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย                                                        | กรรมการ                        |
| ๔) ผู้จัดการธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร หรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัด ในกรณีไม่มี ธกส. ในพื้นที่ | กรรมการ                        |
| ๕) ผู้จัดการธนาคารออมสิน หรือผู้ได้รับมอบหมายจากผู้ว่าราชการจังหวัดในกรณีไม่มีธนาคารออมสินในพื้นที่                    | กรรมการ                        |
| ๖) ผู้จัดการธนาคารกรุงไทย หรือผู้ได้รับมอบหมายจากจังหวัด ในกรณีไม่มีธนาคารกรุงไทยในพื้นที่                             | กรรมการ                        |
| ๗) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐานในพื้นที่                                                                              | กรรมการ                        |
| ๘) ปลัดอำเภอนายอำเภอมอบหมาย                                                                                            | กรรมการและ<br>เลขานุการ        |
| ๙) เจ้าหน้าที่สรรพากรอำเภอที่นายอำเภอมอบหมาย                                                                           | กรรมการและ<br>ผู้ช่วยเลขานุการ |

## หน้าที่

มีหน้าที่แก้ไขปัญหาให้ความช่วยเหลือด้านหนี้สิน แก่ผู้จดทะเบียนความยากจนที่ผ่าน

การ Verify แล้ว

### ๒.๓.๒ ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านที่ดินทำกิน

#### องค์ประกอบ

- |                                                                                               |                                |
|-----------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| ๑) ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารการปกครอง                                                        | ประธาน                         |
| ๒) เจ้าหน้าที่สำนักงานปฏิรูปที่ดินจังหวัด<br>ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย                    | กรรมการ                        |
| ๓) นักวิชาการที่ดินสำนักงานที่ดินจังหวัด<br>ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย                     | กรรมการ                        |
| ๔) เจ้าหน้าที่สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและ<br>สิ่งแวดล้อมจังหวัด ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย | กรรมการ                        |
| ๕) เจ้าหน้าที่พัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์จังหวัด                                         | กรรมการ                        |
| ๖) ท้องถิ่นอำเภอ/กิ่งอำเภอ                                                                    | กรรมการ                        |
| ๗) กำนันที่นายอำเภอมอบหมาย                                                                    | กรรมการ                        |
| ๘) นายกองศ์การบริหารส่วนตำบล<br>ที่นายอำเภอมอบหมาย                                            | กรรมการ                        |
| ๙) นายกเทศมนตรี                                                                               | กรรมการ                        |
| ๑๐) เจ้าหน้าที่บริหารงานที่ดินอำเภอ                                                           | กรรมการและ<br>เลขานุการ        |
| ๑๑) เจ้าหน้าที่ที่ดินสำนักงานที่ดินที่ได้รับมอบหมาย                                           | กรรมการและ<br>ผู้ช่วยเลขานุการ |

## หน้าที่

มีหน้าที่ในการแก้ไขปัญหาให้ความช่วยเหลือด้านที่ดินทำกิน แก่ผู้จดทะเบียนความ

ยากจนที่ผ่านการ Verify แล้ว

### ๒.๓.๔ ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านเกษตรกรรม

#### องค์ประกอบ

- |                                                                             |         |
|-----------------------------------------------------------------------------|---------|
| ๑) เกษตรอำเภอ                                                               | ประธาน  |
| ๒) ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัดสำนักงาน<br>คณะกรรมการการอาชีวศึกษาในพื้นที่ | กรรมการ |

|                                                                          |                                |
|--------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| ๓) เจ้าหน้าที่กระทรวงเกษตรและสหกรณ์<br>ผู้รับผิดชอบงานปศุสัตว์ ประมง ฯลฯ | กรรมการ                        |
| ๔) ผู้แทนกลุ่มอาชีพด้านการเกษตร                                          | กรรมการ                        |
| ๕) ปลัดอำเภอที่นายอำเภอมอบหมาย                                           | กรรมการและ<br>เลขานุการ        |
| ๖) เกษตรตำบลที่นายอำเภอมอบหมาย                                           | กรรมการและ<br>ผู้ช่วยเลขานุการ |

### หน้าที่

มีหน้าที่แก้ไขปัญหาให้ความช่วยเหลือการประกอบอาชีพ ด้านการเกษตรแก่ผู้จดทะเบียนความยากจนที่ผ่านการ Verify แล้ว

### ๒.๓.๕ ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาด้านแรงงานและสวัสดิการสังคม

#### องค์ประกอบ

|                                                                                       |                                |
|---------------------------------------------------------------------------------------|--------------------------------|
| ๑) ปลัดอำเภอหัวหน้าฝ่ายบริหารงานปกครอง                                                | ประธาน                         |
| ๒) ผู้อำนวยการสถานศึกษาในสังกัด<br>สำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา<br>ในพื้นที่บริการ | กรรมการ                        |
| ๓) เจ้าหน้าที่กระทรวงแรงงาน<br>ที่ผู้ว่าราชการจังหวัดมอบหมาย                          | กรรมการ                        |
| ๔) เจ้าหน้าที่สำนักงานพัฒนาสังคมและความมั่นคง<br>ของมนุษย์จังหวัดที่ได้รับมอบหมาย     | กรรมการ                        |
| ๕) สาธารณสุขอำเภอ                                                                     | กรรมการ                        |
| ๖) พัฒนาการอำเภอ                                                                      | กรรมการ                        |
| ๗) ผู้อำนวยการศูนย์บริการการศึกษานอกโรงเรียน                                          | กรรมการ                        |
| ๘) ผู้บริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน                                                      | กรรมการ                        |
| ๙) ปลัดอำเภอที่นายอำเภอมอบหมาย                                                        | กรรมการและ<br>เลขานุการ        |
| ๑๐) พัฒนาการที่นายอำเภอมอบหมาย                                                        | กรรมการและ<br>ผู้ช่วยเลขานุการ |

## หน้าที่

มีหน้าที่แก้ไขปัญหาให้ความช่วยเหลือการประกอบอาชีพด้านแรงงานและอาชีพนอกภาค  
การเกษตรแก่ผู้จดทะเบียนความยากจนที่ผ่านการ Verify แล้ว

### ๓. กรุงเทพมหานคร

#### ๓.๑ คณะกรรมการศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนกรุงเทพมหานคร

ให้ศูนย์ปฏิบัติการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนกรุงเทพมหานคร (ศตจ.กทม.) ทำหน้าที่  
อำนวยการ กำกับดูแลการดำเนินงานการวางแผนให้เป็นไปตามนโยบายและเป้าหมายของรัฐบาล

#### ๓.๒ ฝ่ายกลั่นกรองข้อมูล (Verify)

ให้เขตแต่งตั้งคณะกรรมการกลั่นกรองข้อมูล (Verify) ผู้จดทะเบียนความยากจนตาม  
แนวทางการแต่งตั้งคณะกรรมการการกลั่นกรองระดับอำเภอ โดยให้มีจำนวนเพียงพอที่จะกลั่นกรองข้อมูลได้อย่าง  
มีประสิทธิภาพ

### 3.3 ฝ่ายปฏิบัติการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือ

ให้กรุงเทพมหานครแต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาและให้ความช่วยเหลือผู้จดทะเบียน  
ความยากจนที่ผ่านการ Verify แล้ว ทั้งในระดับกรุงเทพมหานคร และระดับเขต ให้เป็นไปตามแนวทางการ  
แต่งตั้งคณะกรรมการแก้ไขปัญหาระดับจังหวัดและระดับอำเภอ

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๑๐ ตุลาคม พ.ศ. ๒๕๔๘

(ลงชื่อ) พลตำรวจเอกชิตชัย วรรณสฤติย์

(ชิตชัย วรรณสฤติย์)

รองนายกรัฐมนตรี

ผู้อำนวยการศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะความยากจนแห่งชาติ

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๓๕๓๑

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัษฎางค์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๑ พฤศจิกายน ๒๕๕๘

เรื่อง มาตรการป้องกัน แก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม และการฟื้นฟูพื้นที่ขุดลอก ดัก และดูดทราย

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง ๑. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๓๑๓๒ ลงวันที่ ๑๖ กันยายน ๒๕๕๓

๒. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๓/ว ๒๕๕๕ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๕๕๘

ตามที่อ้างถึง ๑ นั้น กระทรวงมหาดไทยได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติให้จังหวัดกำหนดบริเวณที่สามารถจะอนุญาตให้ดูดทรายได้ (Zoning) เพื่อเป็นมาตรการป้องกัน แก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการดูดทราย และตามที่อ้างถึง ๒ ให้กำหนดจุดที่จะสามารถขุดลอกตามนโยบายขุดลอกแหล่งน้ำเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุทกภัยหรือภัยแล้ง รายละเอียดตามที่แจ้งแล้ว นั้น

กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า การกำหนด Zoning ขุดทรายนั้น เป็นมาตรการเพื่อป้องกันมิให้การดูดทราย ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ธรรมชาติ ตลอดจนใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาอนุญาต ซึ่งถือเป็นมาตรการสำคัญอันดับแรกที่จะใช้ประกอบการพิจารณาอนุญาต แต่ปรากฏว่ามีบางจังหวัดไม่ได้ให้ความสำคัญของการกำหนด Zoning หรือกำหนดล่าช้า จนเป็นเหตุให้เกิดปัญหาร้องเรียนเกี่ยวกับการดูดทรายจำนวนมากโดยบางแห่งต้องรอข้อมูลเกี่ยวกับพื้นที่ที่จะกำหนดจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือจากหน่วยงานอื่น ซึ่งหากไม่ได้รับข้อมูลหรือได้รับข้อมูลล่าช้า ก็ไม่สามารถที่จะกำหนดหรือดำเนินการต่อไปได้ เหตุดังกล่าวทำให้มาตรการ (Zoning) ล่าช้าและไม่สัมฤทธิ์ผลเท่าที่ควร จึงขอให้จังหวัดดำเนินการ ดังนี้

(๑) จังหวัดที่อยู่ระหว่างการดำเนินการกำหนด Zoning หรือจังหวัดที่ยังไม่ได้ดำเนินการไม่ว่าจะด้วยเหตุผลใด ให้คณะทำงานฯ นำเรื่องเสนอที่ประชุมคณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดูดทรายประจำจังหวัด เพื่อพิจารณากำหนด Zoning โดยให้นำข้อมูลการตรวจสอบพื้นที่ของคณะทำงานฯ และข้อมูลการกำหนดจุดที่จะขุดลอกแหล่งน้ำที่ต้นเงินตามนโยบายขุดลอกฯ ของจังหวัดมาประกอบการพิจารณา โดยให้กำหนดบริเวณดังกล่าวเป็น Zoning เพื่อการดูดทรายด้วย

(๒) จัดทำแผนป้องกันและแก้ไขปัญหาผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมที่เกิดจากการอุตสาหกรรมหรืออุตสาหกรรมแหล่งน้ำประจำจังหวัด กรณีที่ไม่เป็นไปตามที่ได้รับอนุญาตหรือที่มีการลักลอบดำเนินการ โดยนำมาตรการป้องกันแก้ไขผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมและการฟื้นฟูพื้นที่ขุด ดัก และอุตสาหกรรม แม่น้ำของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มาประกอบการพิจารณาด้วย

(๓) การควบคุมดูแลการอุตสาหกรรมหรือการขุดลอก ให้จังหวัดนำแผนตาม ข้อ (๒) มากำหนดเป็นเงื่อนไขในการอนุญาตด้วย โดยกำหนดให้ผู้ประกอบการถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด และกำชับเจ้าหน้าที่ที่รับผิดชอบตามนัยข้อ ๓๖ ของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการอนุญาตให้อุตสาหกรรม พ.ศ. ๒๕๔๖ ให้หมั่นออกตรวจตราดูแลพื้นที่ภายในเขตรับผิดชอบ ทั้งพื้นที่ที่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายและพื้นที่ที่มีการลักลอบอุตสาหกรรมหากพบการกระทำผิดให้ดำเนินการตามระเบียบและกฎหมายโดยเคร่งครัด

ทั้งนี้ การควบคุมดูแลตามนัยข้างต้นนั้น ผู้บังคับบัญชาที่มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ผู้ใดมีหน้าที่รับผิดชอบ จะต้องควบคุมดูแลการทำหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ดังกล่าวด้วย และร่วมรับผิดชอบกรณีที่มีการละเลยไม่ปฏิบัติหน้าที่ จนเป็นเหตุให้มีการร้องเรียนหรือความเสียหายเกิดขึ้น

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ) สุรอรธ ทองนิรมล

(นายสุรอรธ ทองนิรมล)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๖๕ มท. ๕๐๘๐๑ – ๑๒ ต่อ ๓๖๕

โทรสาร. ๐ ๒๒๒๒ ๑๘๔๐

(สำเนา)

ด่วนที่สุด

ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๔๐๑๔

กระทรวงมหาดไทย

ถนนอัยยภักดิ์ กทม. ๑๐๒๐๐

๒๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๘

เรื่อง การจัดที่ดินตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ กรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน ปีงบประมาณ ๒๕๔๘

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

อ้างถึง หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๓๒๖๔ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗

- สิ่งที่ส่งมาด้วย ๑. หลักเกณฑ์การคำนวณราคาก่อสร้างถนนลูกรังและงานสระน้ำ ๑ ฉบับ  
๒. แบบสรุปผลการประมาณราคาค่าวัสดุและค่าแรงงานก่อสร้าง (แบบ ปร.๔ , ปร.๕) ๒ ฉบับ

ตามหนังสือที่อ้างถึง กระทรวงมหาดไทยได้ขอให้จังหวัดดำเนินการสำรวจแปลงที่ดินสาธารณะประโยชน์ในพื้นที่ที่ทุกแปลงแล้วรายงานผลการสำรวจตามแบบรายงานข้อมูลเกี่ยวกับที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่จะนำมาจัดให้แก่ประชาชนตามนโยบายการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ (แบบ สดจ.ทค. ๑) พร้อมทั้งให้ระบุด้วยว่าที่ดินสาธารณะประโยชน์ดังกล่าวมีความเหมาะสมที่จะนำมาดำเนินการตามแนวทางดังกล่าวหรือไม่ เพื่อเป็นข้อมูลดำเนินการในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ นั้น

เนื่องจากแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี ในภาพรวมของกระทรวงมหาดไทยและกลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน และแผนปฏิบัติราชการ ๔ ปี (พ.ศ. ๒๕๔๘ – ๒๕๕๑) ของกรมที่ดิน กรมที่ดินรับผิดชอบภารกิจจัดที่ดินทำกินในที่ดินสาธารณะประโยชน์ให้แก่ประชาชนที่ยากจน ซึ่งในปีงบประมาณ ๒๕๔๘ กำหนดเป้าหมายดำเนินการจัดที่ดินทำกินในที่ดินสาธารณะประโยชน์ให้แก่ประชาชนที่ยากจน จำนวน ๕,๒๐๐ ครัวเรือน

กระทรวงมหาดไทยขอเรียนว่า การดำเนินการตามนโยบายแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ เป็นนโยบายที่สำคัญที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง และเพื่อควมมีประสิทธิภาพสามารถบรรลุเป้าหมายที่จะจัดที่ดินให้แก่ประชาชนผู้ยากจน และเป็นการสนองนโยบายทั้งของรัฐบาลและกระทรวงมหาดไทย ในการลดจำนวนผู้ลงทะเบียนความยากจน ขอให้จังหวัดแจ้ง สดจ.อำเภอ/กิ่งอำเภอ ดำเนินการ ดังนี้

๑. ตรวจสอบแปลงที่ดินสาธารณประโยชน์ที่ได้สำรวจไว้ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย  
ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๓๒๖๔ ลงวันที่ ๓๐ กันยายน ๒๕๔๗ ตามหลักเกณฑ์ ดังนี้

(๑) มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงแล้ว

(๒) ในกรณีไม่มีหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง หากสามารถดำเนินการออกหนังสือสำคัญ  
สำหรับที่หลวงได้ ก็ให้นำมาจัดทำโครงการได้ โดยจัดให้มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวงไปในคราว  
เดียวกันด้วย

(๓) ประชาชนเลิกใช้ประโยชน์ร่วมกัน

(๔) มีผู้บุกรุกเต็มแปลงหรือบางส่วน (ซึ่งเป็นผู้ครอบครองที่ดินของรัฐก่อนวันที่ ๑ ตุลาคม  
๒๕๔๖ เท่านั้น ทั้งนี้ ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ ๒๔ มกราคม ๒๕๔๗)

(๕) การบุกรุกต้องมีการทำประโยชน์ชัดเจนถาวรเป็นเวลานาน

(๖) ผู้ครอบครอง (ผู้บุกรุก) ยอมรับว่าที่ดินที่ครอบครองอยู่ในที่สาธารณประโยชน์และ  
ยอมรับการดำเนินการตามนโยบายการแก้ไขปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ

(๗) องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด เห็นชอบให้ดำเนินการได้

(๘) ที่ดินสาธารณประโยชน์ดังกล่าวจะต้องไม่เป็น พื้นที่ในเขตดำเนินการ ตามพระราช  
กฤษฎีกากำหนดเขตปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) หรือพื้นที่ป่าใด ๆ

(๙) หากมีผู้คัดค้านแนวเขตที่สาธารณประโยชน์ หรือมีผู้ได้แย้งสิทธิในที่ดิน หรือผู้  
ครอบครอง (บุกรุก) ไม่อยู่ในหลักเกณฑ์ตามนัยดังกล่าวให้กันพื้นที่บริเวณนั้นออกแล้วพิจารณาดำเนินการตาม  
แนวทางการแก้ไขปัญหาของคณะกรรมการแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่ดินของรัฐ (กบร.) กฎกระทรวง และระเบียบ  
คำสั่งที่เกี่ยวข้องต่อไป

๒. จากผลการตรวจสอบข้อ ๑. หากที่ดินแปลงใดมีคุณสมบัติตามหลักเกณฑ์ ให้นำอำเภอ /  
ปลัดอำเภอ ในฐานะผู้อำนวยการ ศตจ.อ./กิ่ง อ. คัดเลือกและจัดทำโครงการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ กรณีมีการ  
บุกรุกที่ดินสาธารณประโยชน์ เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน พร้อมทั้งจัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายในการรังวัด  
ตรวจสอบและแบ่งแปลงที่ดินตามหนังสือกรมที่ดิน ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๕๑๑.๔/ว ๓๑๔๘๓ ลงวันที่ ๑๕ ตุลาคม  
๒๕๔๗ เสนอต่อผู้ว่าราชการจังหวัดในฐานะผู้อำนวยการ ศตจ.จ. เพื่อพิจารณาอนุมัติโครงการ ทั้งนี้ ให้  
หน่วยงานของกรมที่ดินซึ่งรับผิดชอบพื้นที่ดังกล่าวเป็นหน่วยสนับสนุนการดำเนินการของ ศตจ.อ./กิ่ง อ. ด้วย

อนึ่ง ในการจัดทำโครงการฯ ขอให้กำหนดเงื่อนไขไว้ด้วยว่า จำนวนเนื้อที่ที่จะจัดให้นั้น ขณะนี้  
อยู่ระหว่างการพิจารณาทบทวน เพื่อหาความเหมาะสมและเกิดประโยชน์สูงสุดของ ศตจ. ในขั้นนี้ จึงให้ถือ  
ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ ศตจ.มท./๓๓๗ ลงวันที่ ๓ สิงหาคม ๒๕๔๗ เรื่อง แนวทางและ  
ขั้นตอนการจัดที่ดินทำกินในภาพรวม คือ ไม่เกินครอบครัวละ ๑๕ ไร่ ไปพลางก่อน และเมื่อผลการพิจารณา  
ของ ศตจ. เป็นประการใด จะแจ้งให้ทราบเพิ่มเติมต่อไป

๓. เนื่องจากกรมที่ดินได้รับการจัดสรรงบประมาณ เพื่อเป็นค่าก่อสร้างถนน (ผิวจราจรลูกรัง เกรดบดอัด) และค่าขุดสระน้ำสาธารณะ สำหรับแปลงที่ดินสาธารณะประโยชน์ที่นำมาดำเนินการที่เห็นว่ามีความ จำเป็นต้องจัดทำสาธารณูปโภคพื้นฐานในพื้นที่ ขอให้ สตจ.อ./กิง อ. ได้พิจารณาเสนอมาพร้อมโครงการฯ ข้างต้นด้วย โดยให้พิจารณาตามหลักเกณฑ์การคำนวณราคางานก่อสร้างถนนลูกรังและงานสระน้ำแบบสรุปผล การประมาณราคาค่าวัสดุและค่าแรงงานก่อสร้าง (แบบ ปร.๔, ปร.๕) ที่ส่งมาพร้อมนี้ เพื่อประกอบการพิจารณา จัดสรรงบประมาณ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและดำเนินการต่อไป ทั้งนี้ ขอให้ส่งโครงการฯ พร้อมเอกสารที่ เกี่ยวข้องประกอบด้วย ประมาณการค่าใช้จ่ายในการรังวัด ฯ รายละเอียดสาธารณูปโภคที่ประสงค์จะดำเนินการ (ถ้ามี) พร้อมแบบก่อสร้าง แผนผังแปลงที่ดินสาธารณะประโยชน์ กำหนดตำแหน่งที่จะจัดทำสาธารณูปโภค และ แบบสรุปผลประมาณการราคาค่าวัสดุและค่าแรงงานก่อสร้าง (แบบ ปร.๔, ปร.๕) ให้กรมที่ดิน ภายในวันที่ ๓๑ ธันวาคม ๒๕๔๘ และเมื่อกรมที่ดินได้รับโครงการฯ จากจังหวัดแล้วจะพิจารณาจัดสรรให้ตามลำดับ หากจังหวัด ใดจัดส่งโครงการฯล่าช้า และกรมที่ดินได้จัดสรรงบประมาณที่ได้รับให้จังหวัดอื่นไปแล้ว จังหวัดดังกล่าวก็จะ ไม่ได้รับการจัดสรรงบประมาณในปีงบประมาณนี้แต่อย่างใด

ขอแสดงความนับถือ

(ลงชื่อ)

**สุรอรธ ทองนิรมล**

(นายสุรอรธ ทองนิรมล)

รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านกิจการความมั่นคงภายใน

กรมที่ดิน

ศูนย์อำนวยความสะดวกเพื่อเอาชนะความยากจน กรมที่ดิน

โทร. (โทรสาร) ๐ ๒๖๒๒ ๓๔๘๒

โทร. (มท) ๕๐๘๐๑ – ๑๒ ต่อ ๓๖๓ , ๓๖๕

หลักการคำนวณราคาก่อสร้างถนนลูกรังและงานสระน้ำ  
ตามแผนปฏิบัติการบริหารจัดการที่ดินของรัฐ กรณีมีการบุกรุกที่ดินสาธารณะประโยชน์  
เพื่อแก้ไขปัญหาความยากจน  
กรมที่ดิน

---

1. การคำนวณราคาก่อสร้างถนนลูกรัง ให้แยกค่าวัสดุก่อสร้างและค่าแรงงานออกจากกันให้ชัดเจน
  2. การคำนวณค่าก่อสร้างถนนลูกรังให้มีรายละเอียดเกี่ยวกับงาน ดังนี้
    - 2.1 ปริมาณงานปรับพื้นที่
    - 2.2 ปริมาณงานถมดิน บดอัดแน่น
    - 2.3 ปริมาณงานถมลูกรัง บดอัดแน่น
    - 2.4 ปริมาณและขนาดของท่อระบายน้ำ
  3. รายละเอียดของแบบแปลน (ถ้ามี)
    - 3.1 ความยาวถนน
    - 3.2 ระบุความสูงของดินที่จะถมทำถนน
    - 3.3 ระบุความสูงของลูกรังที่จะถมทำถนน
    - 3.4 งานวางท่อระบายน้ำ (ถ้ามี) ให้ระบุว่าวางท่อระบายน้ำทั้งหมดกี่ช่วงของความยาวถนน และระบุว่าช่วงหนึ่ง ๆ ใช้ท่อน้ำเป็นความยาวกี่เมตร ขนาดเท่าไร
  4. งานขุดสระให้ระบุให้ชัดเจนว่าเป็นงานขุดสระน้ำ หรือเป็นงานขุดลอกหนองน้ำ
  5. การคำนวณราคาให้ใช้ราคาวัสดุก่อสร้างของสำนักงานพาณิชย์จังหวัด และราคาค่าแรงงานของสำนักงบประมาณ โดยขอให้ส่งราคากลางของสำนักงานพาณิชย์จังหวัด เพื่อประกอบการพิจารณาด้วย หากไม่มีราคาของสำนักงานพาณิชย์จังหวัดหรือสำนักงบประมาณ ขอให้ส่งเอกสารใบรับรองราคาวัสดุก่อสร้างและค่าแรงงานว่ามาจากแหล่งใด
-

สรุปผลการประมาณราคาก่อสร้าง  
ฝ่ายแบบแผนและควบคุมการก่อสร้าง

|                             |       |      |
|-----------------------------|-------|------|
| ประเภท                      |       |      |
| เจ้าของอาคาร                |       |      |
| สถานที่ก่อสร้าง             |       |      |
| สถานที่ก่อสร้าง             |       |      |
| หน่วยงานออกแบบแปลนและรายการ | กอง   | กรม  |
| แบบเลขที่                   |       |      |
| ประมาณราคาตามแบบ ปร.๔       | จำนวน | แผ่น |
| ประมาณราคาเมื่อวันที่       | เดือน | พ.ศ. |

| ลำดับที่ | รายการ                         | ค่าวัสดุและค่าแรงงาน<br>รวมเป็นเงิน (บาท) | FACTOR F | ค่าก่อสร้างทั้งหมด<br>รวมเป็นเงิน (บาท) | หมายเหตุ |
|----------|--------------------------------|-------------------------------------------|----------|-----------------------------------------|----------|
| ๑        | ประเภทงานอาคาร                 |                                           |          |                                         |          |
| ๒        | ประเภทงานทาง                   |                                           |          |                                         |          |
| ๓        | ประเภทงานชลประทาน              |                                           |          |                                         |          |
| ๔        | ประเภทงานสะพานและท่อเชื่อม     |                                           |          |                                         |          |
|          | เงื่อนไข                       |                                           |          |                                         |          |
|          | เงินล่วงหน้าจ่าย.....%         |                                           |          |                                         |          |
|          | เงินประกันผลงานหัก..... %      |                                           |          |                                         |          |
|          | ดอกเบี้ยเงินกู้..... %         |                                           |          |                                         |          |
|          | ดอกเบี้ยเงินฝาก..... %         |                                           |          |                                         |          |
| สรุป     | รวมค่าก่อสร้างเป็นเงินทั้งสิ้น |                                           |          |                                         |          |
|          | คิดเป็นเงินประมาณ              |                                           |          |                                         |          |
|          | ตัวอักษร                       |                                           |          |                                         |          |

ขนาดหรือเนื้อที่อาคาร                      ตร.ม.

เฉลี่ยราคาประมาณ                      บาท/ตร.ม.

ประมาณการโดย .....  
(.....)

ตรวจ .....                      หัวหน้างาน  
(.....)

เห็นชอบ .....                      หัวหน้าฝ่าย  
(.....)

สถานที่ก่อสร้าง.....

แบบเลขที่.....

## ฝ่ายแบบแผนและควบคุมการก่อสร้าง

กองพัสดุ                      กรมที่ดิน

ประมาณการโดย.....

เมื่อวันที่ ..... เดือน ..... พ.ศ. ....

[illegible]





(สำเนา)

ที่ มท 0511.3/ว 38841

กรมที่ดิน

ถนนพระพิพิธ กทม.10200

19 ธันวาคม 2548

**เรื่อง** ชักซ้อมความเข้าใจวิธีปฏิบัติเกี่ยวกับทบวงการเมืองหรือส่วนราชการขอใช้ที่ดินของรัฐ  
เพื่อประโยชน์ในราชการ

**เรียน** ผู้ว่าราชการจังหวัดทุกจังหวัด

- อ้างอิง**
1. หนังสือกระทรวงมหาดไทย คำนวณที่สุด ที่ มท 0511.3/ว 3312 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2547
  2. หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0502.4/ว 20598 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2546
  3. หนังสือกระทรวงมหาดไทย คำนวณมาก ที่ มท 0511.2/ว 184 ลงวันที่ 16 มกราคม 2546
  4. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0723/ว 3443 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2544
  5. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0723/ว 3105 ลงวันที่ 29 ตุลาคม 2544
  6. หนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0723/ว 10962 ลงวันที่ 4 พฤษภาคม 2544
  7. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติ  
ของแผ่นดิน พ.ศ. 2544
  8. ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้ทบวงการเมืองใช้ที่ดินของรัฐ  
เพื่อประโยชน์ในราชการตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2541

- สิ่งที่ส่งมาด้วย**
1. กรอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการถอนสภาพที่ดินสาธารณประโยชน์ในราชการ
  2. กรอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการขึ้นทะเบียนที่ดินเพื่อให้ทบวงการเมืองใช้  
ประโยชน์ในราชการ
  3. แบบตรวจสอบเรื่องการถอนสภาพหรือขึ้นทะเบียน

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้วางทางปฏิบัติ กรณี ทบวงการเมืองขอถอนสภาพหรือขึ้นทะเบียน  
ที่ดินของรัฐเพื่อประโยชน์ในราชการ ตามนัยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยหลักเกณฑ์และวิธีการอนุญาตให้  
ทบวงการเมืองใช้ที่ดินของรัฐ เพื่อประโยชน์ในราชการตามประมวลกฎหมายที่ดิน พ.ศ. 2541 โดยการใช้ที่ดิน  
ต้องอยู่ใน Zoning ที่จังหวัดกำหนดให้ส่วนราชการใช้ประโยชน์ได้เท่านั้น และห้ามมิให้ทบวงการเมืองใดเข้า  
ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐโดยพลการ หากพบว่ามีกรณีฝ่าฝืนให้จังหวัดตรวจสอบและ

ดำเนินการตามระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ กรณีทบวงการเมืองหรือส่วนราชการใดมีความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้อง  
ใช้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐก่อนที่การดำเนินการถอนสภาพหรือการขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐจะแล้วเสร็จ ก็ให้ยื่น  
คำขออนุญาตให้ประโยชน์ในที่ดินของรัฐ ตามมาตรา 9 เป็นการชั่วคราวไปพลางก่อนพร้อมกับขอถอนสภาพ  
หรือขึ้นทะเบียนไปในคราวเดียวกัน นั้น

กรมที่ดินพิจารณาแล้วเห็นว่า เพื่อให้การปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวเป็นไปในทางเดียวกันทันต่อ  
ความต้องการของทบวงการเมืองผู้ขอใช้ประโยชน์ และเพื่อให้การพิจารณาเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว  
ถูกต้อง พร้อมที่จะนำเสนอให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณา ซึ่งจะนำไปสู่ขั้นตอนและกระบวนการประกาศในราช  
กิจจานุเบกษา จึงได้จัดทำกรอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการถอนสภาพหรือขึ้นทะเบียนที่ดินของรัฐ ให้  
จังหวัดใช้เป็นแนวทางในการตรวจสอบและดำเนินการ ทั้งนี้ ก่อนส่งเรื่องให้กรมที่ดินพิจารณา ขอให้กรอก  
รายละเอียดในแบบตรวจสอบให้ถูกต้องครบถ้วนแบบไปพร้อมเรื่องราวดังกล่าวด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบและถือปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ  
(ลงชื่อ) สมศักดิ์ สลิลศิริ  
(นายสมศักดิ์ สลิลศิริ)  
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน  
อธิบดีกรมที่ดิน

สำนักจัดการที่ดินของรัฐ

โทร. 0 2622 3469 มท 50801-12 ต่อ 365

โทรสาร 0 2222 1840

กรอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการถอนสภาพที่ดินสาธารณะประโยชน์  
เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ

1. ตรวจสอบว่าที่ดินที่ขอถอนสภาพอยู่ในแปลงที่สำรวจความเหมาะสมที่จะให้ใช้เพื่อประโยชน์ในทางราชการได้หรือไม่ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ที่ มท 0723/ว 3443 ลงวันที่ 27 พฤศจิกายน 2544 ถ้าไม่อยู่ในแปลงที่กำหนด ก็ไม่อาจพิจารณาอนุมัติได้
2. ให้ผู้ขอมีหนังสือแสดงความประสงค์ขอถอนสภาพที่ดินต่อกรมที่ดินหรือจังหวัด ตามมาตรา 8 วรรคสอง (1) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (กรณีผู้ขอไม่ใช่ทบวงการเมืองตามความในประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ผู้ขอแจ้งหน่วยงานต้นสังกัด แสดงความประสงค์ต่อกรมที่ดิน หรือจังหวัดท้องที่ที่ดินตั้งอยู่) พร้อมหลักฐาน
  - 2.1 โครงการ โดยแสดงเหตุผลความจำเป็น วิธีดำเนินการ งบประมาณ
  - 2.2 แผนผังการใช้ที่ดิน จัดทำโดยมาตราส่วนที่เหมาะสมต่อการพิจารณา แสดงรายละเอียดประเภทการใช้ ขนาดกว้าง – ยาว ของพื้นที่ใช้สอยในกิจกรรมแต่ละประเภท ที่อยู่ในโครงการโดยหมายสี และคำนวณเนื้อที่ปรากฏชัดเจน
  - 2.3 แผนที่แสดงอาณาเขตบริเวณที่ดินโดยสังเขป
  - 2.4 สำเนาแผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน 1 : 50,000 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินที่ขอถอนสภาพทั้งฉบับ เพื่อประกอบการตรวจสอบและสามารถอ่านการลงค่าพิคัดในรูปแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกา
3. กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่ว่าจะได้รับอนุมัติในหลักการให้เข้าใช้ประโยชน์ตามระเบียบฯ แล้วหรือไม่ ให้ยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา 9 ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0511.3/ว 3312 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2547
4. ตรวจสอบเขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า เขตป่าไม้ถาวร ถ้าอยู่ ให้มีหนังสือสอบถามหน่วยงานผู้ดูแลรักษาว่า หากจะถอนสภาพเพื่อให้ส่วนราชการใช้ประโยชน์ จะมีข้อขัดข้องประการใด หรือไม่
5. ตรวจสอบว่าที่ดินขอถอนสภาพอยู่ในท้องที่ที่มีพระราชกฤษฎีกากำหนดให้เป็นเขตปฏิรูปที่ดินหรือไม่ ถ้าอยู่ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0723/ว 10962 ลงวันที่ 4 พฤษภาคม 2544 เมื่อได้รับแจ้งว่าสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมไม่ประสงค์จะใช้ที่ดินเพื่อปฏิรูปที่ดินตลอดไป ให้รายงานกรมที่ดินทราบ พร้อมทั้งดำเนินการเป็นเรื่องขอขึ้นทะเบียนที่ดินเพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ ตามมาตรา 8 ทวิ แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน ก่อนส่งเรื่องไปกรมที่ดินพิจารณาให้จังหวัดประกาศการขึ้นทะเบียนด้วย

6. ประสานงานสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เพื่อพิจารณาว่ามีข้อขัดข้องทางด้านผังเมือง หรือไม่

7. กรณี ที่ดินอยู่ในจังหวัดที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเมืองหลัก ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ พ.ศ. 2541 ข้อ 10 เพื่อประกอบการพิจารณาของกระทรวงมหาดไทย

8. การสอบสวนประวัติความเป็นมา เพื่อใช้เป็นหลักและเหตุผลในร่างพระราชกฤษฎีกา และเพื่อให้ทราบการเป็นที่สาธารณประโยชน์สำหรับราษฎรใช้ร่วมกันในลักษณะใด ดังต่อไปนี้

8.1 เป็นโดยกฎหมาย สอบสวนว่า สงวนหวงห้ามไว้เมื่อใด เพื่อประโยชน์อะไร ผู้ใดประกาศสงวนหวงห้าม อาศัยอำนาจกฎหมายใด หรือ

8.2 เป็นโดยการใช้ร่วมกันของราษฎร สอบสวนว่า ราษฎรใช้ร่วมกันมาเพื่อประโยชน์ในกิจกรรมใด ตั้งแต่เมื่อใด หรือ

8.3 เป็นโดยสภาพของที่ดินเอง เช่น ห้วย หนอง คลอง บึง ให้สอบสวนว่า เกิดขึ้นเมื่อใด ราษฎรใช้ประโยชน์อะไรบ้าง หรือ

8.4 เป็นโดยการอุทิศ สอบสวนว่า เดิมเป็นที่ดินของผู้ใด ได้อุทิศให้โดยตรง หรือโดยปริยาย ตั้งแต่เมื่อใด มีหลักฐานอย่างไร หรือไม่

กรณี 8.1 – 8.4 ถ้าเลิกใช้แล้ว ให้สอบสวนว่า เลิกใช้ตั้งแต่เมื่อใด เพราะเหตุใด เลิกใช้ทั้งแปลงที่สาธารณะ หรือเลิกใช้บางส่วน มีผู้บุกรุกหรือไม่ กรณี ยังใช้ประโยชน์ร่วมกันอยู่ ให้ผู้ขอจัดหาที่ดินอื่นให้ราษฎรใช้ร่วมกันแทนก่อน และชี้แจงให้ราษฎรที่ใช้ประโยชน์ทราบว่า ที่ดินที่ให้ใช้แทนมีสภาพอาณาเขต เนื้อที่เท่าใด อยู่ห่างจากที่ดินแปลงเดิมเพียงใด พร้อมประสานขอความเห็นจากสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรเขตพื้นที่ประกอบการพิจารณา

9. ให้จังหวัดประสานผู้ขอยื่นคำขอรังวัดต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสาขา หรือส่วนแยกแล้วแต่กรณี จัดทำแผนที่ท้ายพระราชกฤษฎีกาตอนสภาพ ตามหลักวิชาการแผนที่ มาตราส่วน 1 : 4,000 หรือ 1 : 50,000 หรือ 1 : 250,000 ตามความเหมาะสมกับรูปแผนที่ โดยให้แสดงแนวเขตข้างเคียง จำนวนเนื้อที่ของที่ดินที่ขอตอนสภาพ และเนื้อที่คงเหลือให้ชัดเจน แล้วจัดวางรูปแผนที่ในกระดาษ A4 ตามกรอบรูปแผนที่เป็นหลัก ทั้งนี้ให้พิจารณาเทียบเคียงกับตัวอย่างรูปแผนที่ที่ส่งมาพร้อมนี้ เพื่อประโยชน์ในการนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษา ตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับรูปแผนที่ ดังนี้

9.1 กรณีที่ดินที่ขอตอนสภาพติดทางหลวงแผ่นดิน ทางสาธารณะ ลำเหมืองสาธารณะหรือคลองส่งน้ำชลประทาน ฯลฯ ให้แสดงเส้นทางดังกล่าวไปบรรจบขอบแผนที่ หากมีทางแยกหรือทางตันแสดงให้ปรากฏในรูปแผนที่ด้วย

9.2 กรณี ข้างเคียงติดทางสาธารณะให้ระบุว่า เป็นทางลาดยางหรือลูกรัง พร้อมระบุบ้านหรือตำบล หรืออำเภออะไรที่อยู่ถัดไปจากท้องที่ที่ขอตอนสภาพ แล้วแต่กรณีว่าจะถึงที่ใดก่อน เช่น ไปบ้าน.....(ชื่อบ้านถัดไปลำดับแรกที่ถึงก่อน)

9.3 กรณี ข้างเคียงติดทางหลวงแผ่นดิน หรือทางหลวงชนบท ให้ระบุชื่อและหมายเลขทาง พร้อมระบุเส้นทางดังกล่าวไปอำเภอใดที่อยู่ถัดจากอำเภอที่ขอถอนสภาพ

9.4 กรณี บริเวณใกล้เคียงมีสถานที่สำคัญ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ข้าราชการ ฯลฯ ให้แสดงที่ตั้งสถานที่ พร้อมระบุชื่อโดยแสดงสัญลักษณ์ลงในแผนที่

9.5 ให้แสดงค่าพิกัดที่ตั้งของที่ดินที่ขอถอนสภาพที่ขอบแผนที่ด้วยระบบ UTM

9.6 ส่งสำเนาต้นร่างแผนที่ รายการรังวัด (ร.ว.67) และรายการคำนวณในการจัดทำแผนที่ เพื่อเป็นหลักฐาน

9.7 กรณี ที่ดินที่ขอถอนสภาพ มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) แล้ว ให้หมายสีแดงแนวเขต ระบุจำนวนเนื้อที่ที่ขอถอนสภาพ และเนื้อที่คงเหลือให้ปรากฏในสำเนาแผนที่ นสล. โดยส่งพร้อมสำเนาทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ (ถ้ามี)

10. ให้หน่วยงานที่มีหน้าที่ดูแลรักษาพื้นที่จัดประชุมราษฎรที่เคยใช้ประโยชน์ร่วมกัน เพื่อให้ความเห็น ว่า หากจะถอนสภาพที่ดินแปลงนี้จะขัดข้องและได้รับความเดือดร้อนหรือไม่ อย่างไร โดยระบุในรายงานการประชุมให้ชัดเจนว่า ขัดข้องและเดือดร้อนหรือไม่

11. ให้สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งที่ดินนั้นตั้งอยู่ประชุมพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการถอนสภาพ โดยระบุในรายงานการประชุมให้ชัดเจนว่าที่ประชุมมีมติให้ถอนสภาพหรือไม่ให้ถอนสภาพ

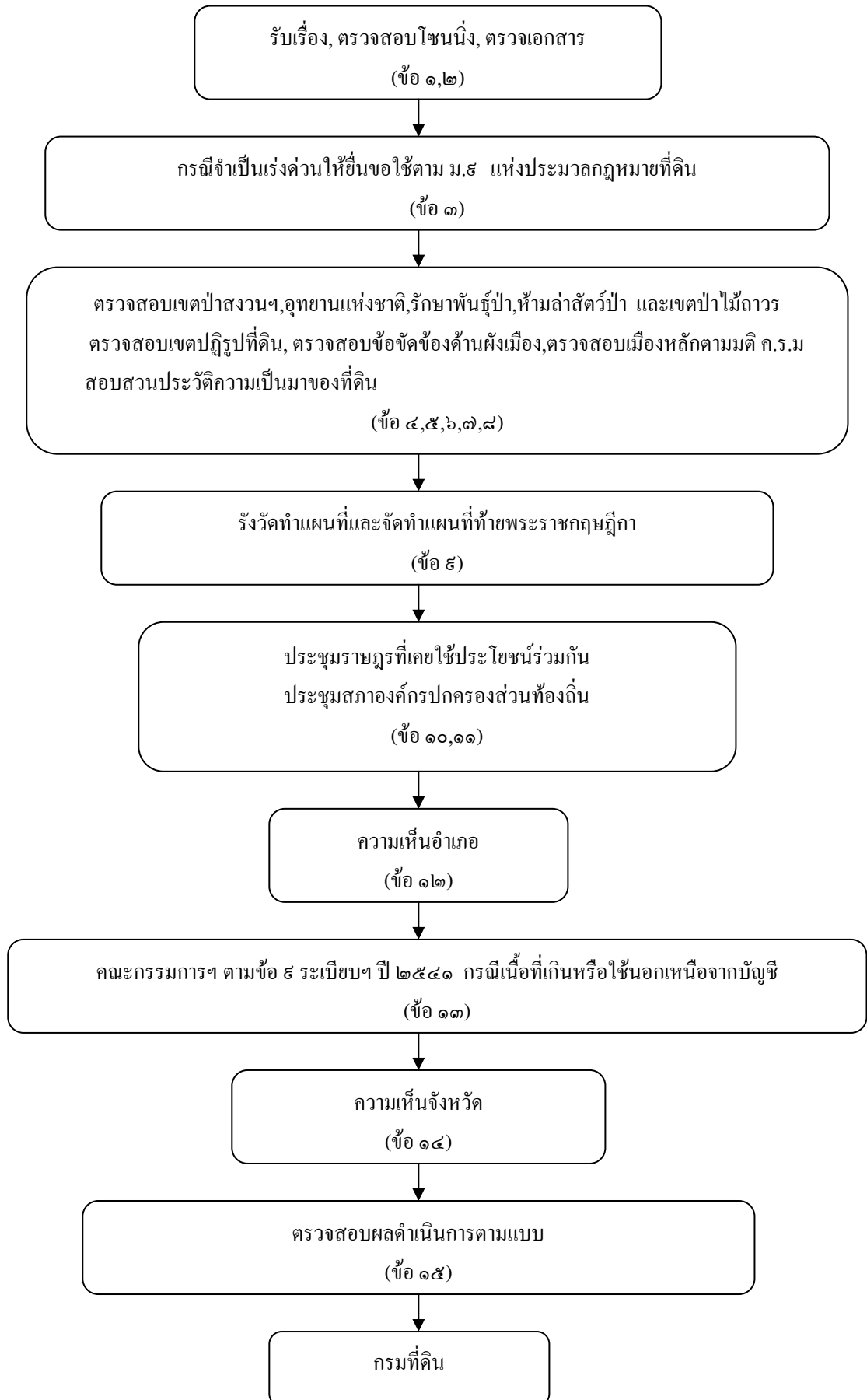
12. อำเภอมีความเห็นเกี่ยวกับการถอนสภาพอย่างไร

13. กรณี ที่ดินที่ถอนสภาพมีเนื้อที่เกินหรือใช้นอกเหนือจากที่กำหนดในบัญชี ให้คณะกรรมการตามข้อ 9 แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ พ.ศ. 2541 ร่วมตรวจสอบพิจารณาว่า พื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ตามแผนผังโครงการหรือไม่ สมควรให้ใช้มากน้อยเพียงใดโดยให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งแสดงเหตุผลความจำเป็นด้วย

14. จังหวัดมีความเห็นเกี่ยวกับการถอนสภาพอย่างไร

15. ให้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามแบบตรวจสอบที่แนบมาพร้อมนี้ ให้ครบถ้วนก่อนส่งเรื่องไปให้กรมที่ดินพิจารณา

ขั้นตอนการปฏิบัติตามกรอบแนวทางการอนสภาพที่ดินสาธารณะประโยชน์  
เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการของจังหวัด



กรอบแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการขึ้นทะเบียน  
เพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการ

1. ให้ผู้ขอมีหนังสือแสดงความประสงค์ขอขึ้นทะเบียนที่ดินต่อกรมที่ดินหรือจังหวัด ตามมาตรา 8 วรรคสอง (๑) แห่งประมวลกฎหมายที่ดิน (กรณีผู้ขอไม่ใช่ทบวงการเมืองตามความในประมวลกฎหมายที่ดิน ให้ผู้ขอแจ้งหน่วยงานต้นสังกัด แสดงความประสงค์ต่อกรมที่ดิน หรือจังหวัดท้องที่ที่ดินตั้งอยู่) พร้อมหลักฐาน
  - 1.1 โครงการ โดยแสดงเหตุผลความจำเป็น วิธีดำเนินการ งบประมาณ
  - 1.2 แผนผังการใช้ที่ดิน จัดทำโดยมาตราส่วนที่เหมาะสมต่อการพิจารณา แสดงรายละเอียดประเภทการใช้ ขนาดกว้าง – ยาว ของพื้นที่ใช้สอยในกิจกรรมแต่ละประเภท ที่อยู่ในโครงการโดยหมายสี และคำนวณเนื้อที่ให้ปรากฏชัดเจน
  - 1.3 แผนที่แสดงอาณาเขตบริเวณที่ดินโดยสังเขป
  - 1.4 สำเนาแผนที่ภูมิประเทศของกรมแผนที่ทหาร มาตราส่วน 1 : 50,000 แสดงตำแหน่งที่ตั้งของที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียนทั้งฉบับ เพื่อประกอบการตรวจสอบและสามารถอ่านการลงค่าพิกัดในรูปแผนที่ท้ายประกาศกระทรวงมหาดไทย
2. กรณีมีความจำเป็นเร่งด่วนหรือได้เข้าใช้ประโยชน์ในที่ดินไม่ว่าจะได้รับอนุมัติในหลักการให้เข้าใช้ประโยชน์ตามระเบียบฯ แล้วหรือไม่ ให้ยื่นคำขออนุญาตตามมาตรา ๕ ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทยด่วนที่สุด ที่ มท 0511.3/ว 3312 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2547
3. ตรวจสอบเขตป่าสงวนตาม พ.ร.บ. ป่าสงวนฯ ถ้าอยู่ให้แจ้งผู้ไปติดต่อประสานงาน เพื่อขอดำเนินการกับส่วนราชการผู้มีอำนาจหน้าที่ดูแลรักษาพื้นที่นั้น ๆ
4. กรณีที่ดินอยู่ในเขตปฏิรูปที่ดิน
  - 4.1 กรณีขึ้นทะเบียนเนื่องจากเดิมเป็นที่สาธารณประโยชน์ ให้ดำเนินการตามหนังสือกรมที่ดิน ที่ มท 0723/ว 10962 ลงวันที่ 4 พฤษภาคม 2544
  - 4.2 กรณีขึ้นทะเบียนเนื่องจากเป็นที่รกร้างว่างเปล่ามาแต่เดิม ให้แจ้งผู้ขอไปติดต่อขอใช้ที่ดินต่อสำนักงานปฏิรูปที่ดินที่ที่ดินนั้นตั้งอยู่
5. ตรวจสอบเขตป่าไม้ถาวรตามมติคณะรัฐมนตรี เขตอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า เขตห้ามล่าสัตว์ป่า ถ้าอยู่ให้สอบถามหน่วยงานผู้ดูแลรักษาว่า หากจะขึ้นทะเบียนให้ส่วนราชการใช้ประโยชน์ในราชการจะขัดข้องหรือไม่

6. ประสานไปยังผู้บังคับการจังหวัดทหารบก หรือหน่วยทหารที่รับผิดชอบพื้นที่ แล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาว่าจะขัดข้องทางด้านยุทธศาสตร์ หรือไม่

7. ประสานงานสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด เพื่อพิจารณาว่ามีข้อขัดข้องทางด้านผังเมือง หรือไม่

8. กรณี ที่ดินอยู่ในจังหวัดที่คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็นเมืองหลัก ให้ดำเนินการตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ พ.ศ. 2541 ข้อ 10 เพื่อประกอบการพิจารณาของกระทรวงมหาดไทย

9. การสอบสวนประวัติความเป็นมา เพื่อให้ทราบการเป็นที่ดินรกร้างว่างเปล่าดังต่อไปนี้

9.1 สอบสวนถึงที่ตั้ง อาณาเขต เนื้อที่ของที่ดินโดยละเอียดว่าเป็นที่รกร้างว่างเปล่าหรือไม่ มีผู้ครอบครองทำประโยชน์อย่างใด บริเวณใด ชอบด้วยกฎหมายหรือไม่ จำนวนเท่าใด พร้อมแสดงเขตการครองครอง (ถ้ามี) ไว้ในแผนที่ ตามข้อ 10 ด้วย

9.2 กรณีเป็นที่รกร้างว่างเปล่า โดยผลของกฎหมาย เช่น พ.ร.บ. การปฏิรูปที่ดินหรือกฎหมายอื่น ให้สอบสวนรวมเรื่องไว้ และจะต้องพิจารณาตามบทบัญญัติ ประกอบกับระเบียบวิธีการที่กำหนดว่าด้วยการนั้น ๆ

10. ให้จังหวัดประสานผู้ขอขึ้นคำขอรังวัดต่อสำนักงานที่ดินจังหวัดหรือสาขา หรือส่วนแยก แล้วแต่กรณี จัดทำแผนที่ท้ายประกาศฯ ตามหลักวิชาการแผนที่ มาตราส่วน 1 : 4,000 หรือ 1 : 50,000 หรือ 1 : 250,000 ตามความเหมาะสมกับรูปแผนที่ โดยให้แสดงแนวเขตข้างเคียง จำนวนเนื้อที่ของที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียน ให้ชัดเจน แล้วจัดวางรูปแผนที่ในกระดาษ A4 ตามกรอบรูปแผนที่เป็นหลัก ทั้งนี้ให้พิจารณาเทียบเคียงกับตัวอย่างรูปแผนที่ที่ส่งมาพร้อมนี้ เพื่อประโยชน์ในการนำลงประกาศในราชกิจจานุเบกษาตามที่สำนักเลขาธิการคณะรัฐมนตรีกำหนดไว้ พร้อมทั้งแสดงรายละเอียดเกี่ยวกับแผนที่ ดังนี้

10.1 กรณีที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียนติดทางหลวงแผ่นดิน ทางสาธารณะ ลำเมืองสาธารณะ หรือคลองส่งน้ำชลประทาน ฯลฯ ให้แสดงเส้นทางดังกล่าวไปบรรจบขอบแผนที่ หากมีทางแยกหรือทางตัน แสดงให้ปรากฏในรูปแผนที่ด้วย

10.2 กรณี ข้างเคียงติดทางสาธารณะให้ระบุว่าเป็นทางลาดยางหรือลูกรัง พร้อมระบุบ้านหรือตำบล หรืออำเภออะไรที่อยู่ถัดไปจากท้องที่ที่ขอขึ้นทะเบียน แล้วแต่กรณีว่าจะถึงที่ใดก่อน เช่น ไปบ้าน..... (ชื่อบ้านถัดไปลำดับแรกที่ถึงก่อน

10.3 กรณี ข้างเคียงติดทางหลวงแผ่นดิน หรือทางหลวงชนบท ให้ระบุชื่อและหมายเลขทาง พร้อมระบุเส้นทางดังกล่าวไปอำเภอใดที่อยู่ถัดจากอำเภอที่ขอขึ้นทะเบียน

10.4 กรณี บริเวณใกล้เคียงมีสถานที่สำคัญ เช่น วัด โรงเรียน สถานที่ราชการ ฯลฯ ให้แสดงที่ตั้งสถานที่ พร้อมระบุชื่อโดยแสงสัญลักษณ์ลงในแผนที่

10.5 ให้แสดงค่าพิกัดตั้งของที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียนที่ขอบแผนที่ด้วยระบบ UTM

10.6 ส่งสำเนาดัชนีร่างแผนที่ รายการรังวัด (ร.ว.67) และรายการคำนวณ ในการจัดทำแผนที่ เพื่อเป็นหลักฐาน

10.7 กรณี ที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียน มีการออกหนังสือสำคัญสำหรับที่หลวง (นสล.) แล้ว (เช่น ในเขตพระราชฤทธิกาประกาศเป็นเขตปฏิรูปที่ดิน) ให้หมายสีแดงแนวเขต ระบุจำนวนเนื้อที่ที่ขอขึ้นทะเบียน และเนื้อที่คงเหลือให้ปรากฏในสำเนาแผนที่ นสล. สำหรับรูปแผนที่ท้ายประกาศให้จัดทำในลักษณะเดียวกันด้วย โดยส่งพร้อมสำเนาทะเบียนที่สาธารณประโยชน์ (ถ้ามี)

11. ให้สภาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งมีที่ดินนั้นตั้งอยู่ประชุมพิจารณาให้ความเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียน โดยระบุในรายงานการประชุมให้ชัดเจนว่าที่ประชุมมีมติให้ขึ้นทะเบียนหรือไม่ให้ขึ้นทะเบียน

12. อำเภอมีความเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนอย่างไร

13. กรณี ที่ดินที่ขอขึ้นทะเบียนมีเนื้อที่เกินหรือใช้นอกเหนือจากที่กำหนดในบัญชี ให้คณะกรรมการตามข้อ ๕ แห่งระเบียบกระทรวงมหาดไทยฯ พ.ศ. 2541 ร่วมตรวจสอบพิจารณาว่า พื้นที่ดังกล่าวมีความเหมาะสมกับการใช้ประโยชน์ตามแผนผังโครงการหรือไม่ สมควรให้ใช้มากน้อยเพียงใด โดยให้คำนึงถึงประโยชน์สูงสุด พร้อมทั้งแสดงเหตุผลความจำเป็นด้วย

14. ให้จังหวัดประกาศการขึ้นทะเบียน ตามมาตรา 8 ทวิ วรรคสอง

15. จังหวัดมีความเห็นเกี่ยวกับการขึ้นทะเบียนอย่างไร

16. ให้ตรวจสอบผลการปฏิบัติงานตามแบบตรวจสอบที่แนบมาพร้อมนี้ให้ครบถ้วน ก่อนส่งเรื่องไปให้กรมที่ดินพิจารณา

---

ขั้นตอนการปฏิบัติตามกรอบแนวทางการขึ้นทะเบียนเพื่อให้ทบวงการเมืองใช้ประโยชน์ในราชการของจังหวัด

